

Maakt onbegrepen solidariteit bang?

Een kwalitatief receptieonderzoek naar de ervaringen van pro-Palestina activisten met hun representaties in Nederlandse nieuwsmedia



Naam student: Lara Meijs

Studentnummer: 561513

Supervisor: Dr. Chris Aalberts

Master Media Studies - Media & Journalistiek

Erasmus School of History, Culture and Communication

Erasmus University Rotterdam

Master Thesis

26 juni 2025

Woordenaantal: 19.944

MAAKT ONBEGREPEN SOLIDARITEIT BANG?

Abstract

Deze studie onderzoekt hoe pro-Palestina activisten hun representaties in Nederlandse nieuwsmedia ervaren en welke invloed deze beeldvorming heeft op hun politieke participatie. In een context van toenemende maatschappelijke polarisatie over Israël-Palestina en een verschuiving naar repressiever beleid, worden pro-Palestina activisten regelmatig geconfronteerd met stigmatisering, uitsluiting en morele paniek. Door middel van een kwalitatieve inhoudsanalyse van drie Nederlandse nieuwsmedia (*De Telegraaf*, *De Volkskrant* en *NRC*) worden representaties die kenmerkend zijn voor de pro-Palestina beweging beschreven, waarin activisten herhaaldelijk worden geassocieerd met ordeverstoring, gewelddadigheid en antisemitisme.

Op basis van diepte-interviews met pro-Palestina activisten bespreekt deze studie hoe de ervaringen van de deelnemers hun politieke participatie vormen. De resultaten laten zien dat de representaties als eenzijdig, incompleet en onwaar worden ervaren door de activisten. Zij voelen zich hierdoor enerzijds beperkt in het participeren bij activiteiten, mede door negatieve gevoelens, angst voor repressie en sociale vervreemding; anderzijds motiveren gevoelens van onrecht en woede, en sociale verbondenheid binnen de beweging hen om meer te participeren. De analyse toont aan dat mediarepresentaties die morele paniek aanwakkeren niet alleen stigmatiserend werken, maar ook sociale controle legitimeren en politieke participatie onder druk zetten. Daarmee biedt deze studie inzicht in de rol van morele paniek verhalen in de media op activisme in een context van toegenomen repressie.

SLEUTELWOORDEN: *Pro-Palestina, Activisme, Representaties, Morele paniek, Politieke participatie*

Inhoudsopgave

Abstract	2
Voorwoord	5
1. Introductie	7
1.1 Onderzoeksvraag	10
1.2 Begripsduiding.....	11
1.3 Positionering.....	11
1.4 Opbouw	12
2. Theoretisch raamwerk	13
2.1 Representaties in de media.....	13
2.2 Othering van en morele paniek voor pro-Palestina activisten	17
2.3 Politieke participatie	23
3. Methoden	28
3.1 Kwalitatieve onderzoeksmethode.....	28
3.2 Inhoudsanalyse	28
3.2.1 Steekproef en dataverzameling	29
3.2.2 Sensitizing concepts	30
3.2.3 Thematische analyse.....	32
3.3 Diepte-interviews	33
3.3.1 Steekproef en dataverzameling	34
3.3.2 Topiclijst.....	36
3.3.3 Thematische analyse.....	38
3.4 Ethiek, betrouwbaarheid en validiteit.....	40
4. Resultaten inhoudsanalyse	41
4.1 Saamhorigheid onder pro-Palestina activisten.....	41
4.2 Gewelddadige confrontaties met pro-Palestina activisten.....	43
4.3 Radicalisering van pro-Palestina activisten.....	46
5. Resultaten diepte-interviews	49
5.1 Eenzijdigheid in representaties van pro-Palestina activisme	49

5.2 Schuldtoewijzing aan pro-Palestina activisten	52
5.3 Repressie van pro-Palestina activisten	53
5.4 Emotionele belasting en sociale vervreemding	55
5.5 Mediaconsumptie	57
6. Conclusie	59
6.1 Antwoord op de onderzoeksvraag.....	59
6.2 Theoretische reflectie	61
6.3 Beperkingen en vervolgonderzoek.....	63
Literatuurlijst.....	64
Bronnenlijst mediaberichten	76
Bijlage A – Zoekresultaten mediaberichten	79
Bijlage B – Transcripten.....	81

Voorwoord

Soms gebeuren er dingen in deze wereld waar je simpelweg geen begrip voor kan opbrengen. Het onderwerp van mijn scriptie is een van die dingen. Wat zich in Palestina afspeelt en hoe daarop in Nederland wordt gereageerd, kan ik niet begrijpen, dus wilde ik hierover leren. Tijdens het schrijven van deze scriptie heb ik ontzettend veel kunnen en mogen leren: over dit onderwerp, over mijzelf, maar vooral van de ervaringen van activisten die met mij wilden praten. Bedankt voor jullie openheid en vertrouwen. Jullie positieve reacties hebben mij de energie gegeven hier iets moois van te maken. Het is een studie die mij aan het hart is gegaan en ik kan alleen maar hopen dat ik recht doe aan jullie ervaringen, inzet en het stukje verantwoordelijkheid dat ik draag.

Drie weken voor de deadline was er een protest van activisten van Extinction Rebellion (XR) en pro-Palestina (of: anti-genocide) activisten tegen misleidende frames, nepneutraliteit en valse balans in situaties waarin er duidelijk sprake is van daders en slachtoffers. Met de campagne *NOS, Wees Eerlijk!* willen zij Nederlandse nieuwsmedia verantwoordelijk houden voor oneerlijke verslaggeving over het klimaat en Gaza. Een week voor de deadline verscheen in *De Correspondent* een verhaal over inperkingen op het demonstratierecht en hoe dit het idee overbrengt: “normale mensen demonstreren niet” (Lash, 2025, par. 2). Het was niet altijd gemakkelijk onderzoek te doen naar een continu ontwikkelend onderwerp, maar het motiveerde mij een volwaardige scriptie neer te zetten.

Hiervoor heb ik de lieve mensen om mij heen te danken, die keer op keer interessante en verruimende stukken naar mij hebben opgestuurd. Ik kreeg video's, nieuwsfragmenten, opiniestukken, documentaires en protestnummers toegestuurd (luistertip: *De Machine* van Sef), die stuk voor stuk hebben bijgedragen. Hier zet ik met alle liefde mijn moeder, Nicoline Mulder, nog even speciaal in het zonnetje. Zonder de kortstondige telefoontjes om even te sparren over mijn gedachten, zonder het vertrouwen dat je mij soms met een paar kritische vragen hebt gegeven en zonder jouw steun in het verdriet en onbegrip die dit onderwerp mij soms bracht, was dit geen scriptie geweest waar ik zo trots op kon zijn. Dankjewel.

Afsluitend wil ik mijn scriptiebegeleider Chris Aalberts bedanken. “Jij gaat zeker voor mij kiezen, hè?”, vroeg hij retorisch na een enigszins intimiderend betoog over zijn verwachtingen van een masterscriptie. Ik was er al wel uit: als ik het beste uit mezelf wilde halen, dan was hij daar de juiste persoon voor. Chris, bedankt voor je kritische, onverbloemde feedback én je verbloemde waardering. Jouw tegendraadse meningen die je maar al te graag verkondigt, maakten dat ik begon te twijfelen aan wat ik tot dan toe als vanzelfsprekend had beschouwd. Het heeft bijgedragen aan mijn ontwikkeling tot een kritische, eigen stem. Daar ben ik enorm dankbaar voor.

Bloedbaan vol adrenaline, free Palestina

Ik follow liever mijn verstand en mijn hart dan de leader, of social media

Gaan jullie lekker *memen*, je nergens in verdiepen

Domme comments typen of juice kanalen peepen

Power to the people, maar dan moeten die people solidair zijn met eenieder

Vrijheid voor eenieder of vrijheid voor niemand

Apart zijn we sneeuw, maar samen een lawine

Kom, we bossen de machine

De Machine - Sef (Yousef Gnaoui)

1. Inleiding

Na de aanval van de Palestijnse organisatie Hamas op 7 oktober 2023, waarbij naar schatting 1.200 Israëliërs zijn omgekomen, viel Israël de Gazastrook (Gaza) binnen (Vermeulen et al., 2024, par. 1 en 2). Israël reageerde met grootschalige bombardementen in Gaza. Begin januari 2025 brachten academici aan de *London School of Hygiene and Tropical Medicine* en de universiteiten van Cambridge, Nagasaki en Yale wetenschappelijk onderzoek uit waarin zij het dodental in Gaza in de periode tussen 7 oktober 2023 en 30 juni 2024 schatten op 64.260 Palestijnen (Jamaluddine et al., 2025, p. 474). De aanval van Hamas en de reactie hierop van Israël kunnen geplaatst worden binnen een bredere context van het langdurige conflict tussen Israël en de Palestijnen. Recente ontwikkelingen worden beschouwd als een voortzetting van een lange geschiedenis tussen Joodse zionisten en Palestijnse Arabieren, met name in gebieden zoals de Gazastrook, de Westelijke Jordaanoever en Oost-Jeruzalem. De machtsverhoudingen tussen Israël en Palestina zijn een bron van internationale politieke spanningen en maatschappelijke verdeeldheid, met verstrekkende gevolgen: voor de Palestijnen, de Israëliërs én ook in Nederland.

De weerslag van de gebeurtenissen in Palestina is in Nederland onder andere zichtbaar in de publieke perceptie en de mediarepresentaties. Vanuit solidariteit met het Palestijnse volk spreken activisten, studenten, politici, kunstenaars en maatschappelijke organisaties zich uit tegen oorlogsvoering van Israël, de Nederlandse medeplichtigheid en voor de rechten van Palestijnen. Demonstraties en protestmarsen, educatieve debatten en lezingen, geldinzamelacties en online campagnes vormen de kern van de pro-Palestina beweging. Een beweging die niet alleen heeft bijgedragen aan meer publiek bewustzijn over Israël-Palestina, maar ook kritiek uit op de politieke en militaire steun die Nederland aan Israël biedt (Saramifar, 2024, p. 502).

De kritiek van pro-Palestina activisten op de positie die Nederland inneemt, staat niet los van bredere politieke en historische ontwikkelingen. Enerzijds is sprake van een toegenomen verrechtsing van het Nederlandse politieke landschap, zichtbaar sinds de Tweede Kamerverkiezingen van 2023 (Kareem & Najm, 2024, p. 213; Malcontent, 2022, p. 294). Deze verschuiving gaat gepaard met een bredere rechts-populistische ideologie, die ook zijn weerslag heeft op de wijze waarop over Israël-Palestina wordt gesproken. Verschillende studies suggereren dat rechtse partijen vaker een voorkeur voor Israël tonen, wat mogelijk een rol speelt bij de mediarepresentaties (Attar & King, 2023, p. 564; Barari & Yacoub, 2024, p. 2; Fekete, 2024, p. 103). Naar verwachting speelt dat een rol bij de representaties van pro-Palestina activisme – een beweging die zich verzet tegen Israëlische autoriteiten en de Nederlandse samenwerking hiermee.

De Nederlandse steun aan Israël is daarentegen niet enkel het gevolg van recente politieke verschuivingen, maar diep geworteld in de nasleep van de Tweede Wereldoorlog en in bredere postkoloniale machtsstructuren (Malcontent, 2022, p. 274; Saramifar, 2024, p. 496). De solidariteit met de Joodse gemeenschap na de Holocaust heeft bijgedragen aan een langdurige, grotendeels kritiekloze houding tegenover Israël, mede ingegeven door morele schuld en historische verbondenheid (Malcontent, 2022, p. 293). Postkoloniale structuren functioneren hierbij als onderliggende kaders, waardoor Palestijnse stemmen structureel minder worden gehoord en op achterstand staan (Saramifar, 2024, p. 502). In dit licht kan de hedendaagse politieke positie worden gezien als een verdere aanscherping van een reeds lang bestaande asymmetrische verhouding ten gunste van Israël.

Tegen deze achtergrond is het belangrijk te begrijpen hoe pro-Palestina activisme in Nederland wordt benaderd. Het rapport van het European Legal Support Center (ELSC) laat zien dat de opkomst van het rechtspopulisme gepaard gaat met de verspreiding van islamofobe uitingen die anti-Palestijnse sentimenten aanwakkeren. Beweringen dat activisten zich schuldig zouden maken aan steun aan terrorisme en/of antisemitisme worden hierdoor overgenomen in politiek en media (ELSC, 2021, p. 5; Hoogenboom, 2024, par. 3 en 4). Uit rapport van Amnesty International (2024a) blijkt eveneens dat pro-Palestina activisten regelmatig worden geassocieerd met termen als radicalisme, terrorisme en antisemitisme (p. 22), wat publieke steun voor de Palestijnse zaak mogelijk beperkt. Dit speelt naar verwachting een rol bij de representaties van pro-Palestina activisten in de Nederlandse media.

In een publicatie van *OneWorld* waarschuwt Van Schaik (2025) bijvoorbeeld dat het perspectief van de Nederlandse politiek, dat in de media vaak zonder kritische reflectie wordt overgenomen, als objectieve waarheid wordt gereproduceerd (par. 5). Ook onderzoeksjournalist Zoë Papaikonomou bekritiseert Nederlandse nieuwsmedia vanwege hun rol als doorgeefluik van de macht. Zij herschrijft nieuwskoppen en legt daarmee de beeldvorming in de media bloot. Een voorbeeld hiervan is de berichtgeving over de Rode Lijn demonstratie: een initiatief van maatschappelijke organisaties tegen de Nederlandse regering die niet optreedt tegen Israël's oorlogsvoering. "Tienduizenden demonstranten in rood gekleurde mars richting Vredespaleis", luidt een kop van *NRC*. Papaikonomou herschreef dit als volgt: "Grootste demonstratie in 20 jaar in Den Haag: 100.000 mensen trekken een rode lijn tegen kabinetsteun voor genocide plegend Israël" (Papaikonomou, 2025, Afbeelding in bijdrage). Door deze herschrijving benadrukt zij de rol van de media in het vormgeven van de beeldvorming rond pro-Palestina activisten en de wijze waarop zij daarmee macht uitoefenen.

Dergelijke kritieken benadrukken het belang van onderzoek naar hoe beeldvorming rond pro-Palestina activisme tot stand komt. In deze studie worden de mediarepresentaties van pro-Palestina activisten onderzocht en wordt gekeken naar welke rol deze spelen in de politieke participatie van de activisten. Om dit te analyseren, wordt gebruikgemaakt van twee complementaire theoretische kaders: de representatietheorie van Stuart Hall en de morele paniek-theorie van Stanley Cohen. Waar de representatietheorie zich richt op de impliciete betekenissen die worden toegekend aan taal, beelden en narratieven, onderzoekt de morele paniek-theorie de rol van media in het creëren van een gevoel van bedreiging rond de acties van de pro-Palestina beweging – wat kan leiden tot maatschappelijke angst en repressieve maatregelen.

De wijze waarop pro-Palestina activisme in het politieke en mediadiscours wordt gerepresenteerd, kan directe gevolgen hebben voor de publieke perceptie en de activisten zelf. Het kan steun genereren voor pro-Palestijnse doelen, maar leidt vaak tot beperkingen (David & Shalhoub-Kevorkian, 2023, p. 1964). Zo werken mediarepresentaties door in psychologische en sociale gevolgen voor het individu, publieke steun, repressie en het gebruik van (sociale) media, en beïnvloeden daarmee de keuzes, actiebereidheid en het welzijn van activisten. Dit betekent dat activisten gemotiveerd en gedemotiveerd kunnen raken door mediarepresentaties, afhankelijk van de context (Benford & Snow, 2000, pp. 626 en 631; Gagnon, 2024, p. 55).

Een concreet voorbeeld van de doorwerking van mediarepresentaties in repressie is de motie op een landelijk verbod op gezichtsbedekkende kleding tijdens demonstraties ingediend door Tweede Kamerleden Joost Eerdmans (JA21) en Chris Stoffer (SGP). Een meerderheid van de Tweede Kamer stemde hiermee in en benoemt daarbij de rol van pro-Palestina demonstraties (Schraevesande, 2024, par. 1 en 2). Volgens de Rijksoverheid neemt het aantal demonstraties toe waarbij demonstranten gezichtsbedekkende kleding dragen om opsporing te voorkomen of de handhaving te bemoeilijken (Rijksoverheid, 2025, Introductiesectie). Inmiddels blijkt een totaalverbod op gezichtsbedekkende kleding voor demonstranten niet mogelijk (De Pré, 2025, par. 1). De reden die daarvoor wordt gegeven ligt in lijn met het rapport van Amnesty International Netherlands (2022): deze beperking op het demonstratierecht neemt demonstranten de anonimiteit af die zij proberen te waarborgen (p. 44). Bovendien versterken dit soort maatregelen ook de associatie van activisme met bedreiging of geweld.

Er kan verwacht worden dat mediarepresentaties ook een rol spelen in de politieke participatie van de activisten zelf. Hoewel er internationaal onderzoek is gedaan naar de representaties van de pro-Palestina beweging (Farkhani & Bagheri, 2025, p. 49; Hira et al., 2024, pp. 11-14; Wang, 2020, p. 27), is er in Nederland relatief weinig empirisch onderzoek

gedaan naar de representaties specifiek van pro-Palestina activisten en de gevolgen daarvan voor hun politieke participatie. Deze studie vult die leemte door een diepgaande analyse van zowel mediaberichtgeving als de ervaringen van activisten zelf. Door inhoudsanalyse te combineren met interviews, beoogt deze studie inzicht te bieden in de dynamiek tussen mediarepresentaties en activistische praktijk. Daarmee draagt het bij aan de wetenschappelijke literatuur binnen mediastudies, sociale bewegingen en politieke communicatie.

1.1 Onderzoeksvraag

Regelmatig wordt in het politieke en publieke debat gediscussieerd over mediaberichtgeving rondom Israël-Palestina. Dat lijkt ook door te werken in de wijze waarop de pro-Palestina beweging in de media wordt gerepresenteerd. Dit roept de vraag op: *Hoe ervaren pro-Palestina activisten hun representaties in de Nederlandse media en welke rol speelt dit bij hun politieke participatie?* Om deze hoofdvraag te beantwoorden, zijn de volgende drie deelvragen geformuleerd:

- (1) Hoe zien de representaties van pro-Palestina activisme in de Nederlandse media eruit?
- (2) Hoe ervaren pro-Palestina activisten hun representaties in de Nederlandse media?
- (3) Welke rol spelen de representaties van pro-Palestina activisten bij hun politieke participatie?

Om deze vragen te beantwoorden, wordt een kwalitatieve inhoudsanalyse uitgevoerd van Nederlandse nieuwsberichten over pro-Palestina activisme. Hoewel er ideeën en verwachtingen bestaan over de rol van mediarepresentaties in politieke participatie, zijn deze grotendeels gebaseerd op onderzoek naar andere bewegingen. Daarom worden semigestructureerde interviews gehouden met pro-Palestina activisten om inzicht te krijgen in hun persoonlijke ervaringen en percepties. In deze studie worden 'ervaringen' breed opgevat: het omvat de perspectieven en meningen die uniek zijn voor een individu, de reflectie hierop en de betekenis die hieraan wordt gegeven (Smith et al., 2009, p. 2). De combinatie van methoden maakt het mogelijk om zowel de externe representaties als de interne beleving van activisten te onderzoeken. Zo draagt deze studie bij aan inzicht in het samenspel tussen activisme en media binnen een politiek beladen context.

1.2 Begripsduiding

In deze studie wordt gesproken over 'Israël-Palestina'. Vanwege de politieke lading en gevoeligheid worden de volgende definities gehanteerd:

- Palestina: de Gazastrook (Gaza) en de Westelijke Jordaanoever, inclusief Oost-Jeruzalem.
- Israël: de Israëlische staat, verantwoordelijk voor het beleid en de militaire acties in de Gazastrook en de Westelijke Jordaanoever.

1.3 Positionering

In kwalitatief onderzoek is de positie van de onderzoeker niet neutraal of objectief, maar vormt deze een essentieel onderdeel van het kennisproductieproces (Haraway, 1988, p. 583). Daarom is het belangrijk mijn positie expliciet te maken. Ik bevind mij niet buiten de pro-Palestina beweging die ik bestudeer, maar ben daar in toenemende mate mee verbonden geraakt. Hier geef ik invulling aan door deel te nemen aan demonstraties en protesten, en mij uit te spreken tegen de Israëlische regering en de Nederlandse medeplichtigheid. Mijn solidariteit met Palestina maakt dat ik mij in zekere zin als onderdeel van deze beweging positioneer.

Deze zogenaamde 'insiderpositie' is voor onderzoek naar de geleefde werkelijkheid en ervaringen van individuen niet vereist, maar het is wel van waarde om stil te staan bij de vraag in hoeverre ik mij als onderzoeker kan inleven in, of een voorstelling kan maken van, de mogelijke ervaringen en opvattingen van de groep die wordt onderzocht (Smith et al., 2009, pp. 41-42). Tegelijkertijd wordt deze positie vaak bekritiseerd vanwege verlies aan objectiviteit. Die kritiek is geworteld in een objectiviteitsideaal dat vertrekt vanuit afstandelijkheid als voorwaarde voor kennisproductie – een idee dat inmiddels breed is bekritiseerd binnen kritische, feministische en dekoloniale wetenschappen, omdat het wordt gezien als impliciete instemming met bestaande machtsstructuren (Haraway, 1988, p. 583; Smith, 2012, p. 137). Bovendien kan een zogenaamd 'objectieve' benadering leiden tot epistemische uitbuiting: het gebruiken van kennis van gemarginaliseerde groepen zonder hun ervaringen werkelijk te erkennen of de machtsstructuren waarin die kennis ontstaat te bevragen (Smith, 2012, p. 88).

Door mét pro-Palestina activisten te spreken, en niet slechts óver hen, streef ik naar een vorm van kennisproductie die recht doet aan hun perspectieven en ervaringen. Daarom volg ik het discours van de participerende activisten. Dit betekent dat deze studie zich richt op de bredere context van Palestina: Gaza en de Westelijke Jordaanoever, inclusief Oost-Jeruzalem. Hoewel sinds oktober 2023 Gaza prominent aanwezig is in internationale

berichtgeving, beschouwen de participerende activisten de situatie in Gaza als onderdeel van een structureel geweldsregime tegen het gehele Palestijnse volk. In hun optiek staat Gaza symbool voor een bredere bezettingspolitiek en een voortdurende genocide, die zich ook manifesteert in andere Palestijnse gebieden zoals de Westelijke Jordaanoever en Oost-Jeruzalem. Zo geeft ook correspondent Verkerk (2025) aan dat de Westelijke Jordaanoever – waar zij zelf is geweest – het “nieuwe Gaza” wordt (par. 1 en 2). Om deze reden wordt over de gebeurtenissen vóór 7 oktober 2023 gesproken van de bezetting van Palestina.

Tevens spreken de participerende activisten over een genocide, als het gaat om de huidige ontwikkelingen. Dit stemt overeen met conclusies van experts, organisaties en internationale wetenschappers (Van Laarhoven et al., 2025, par. 1). Zo spreken verschillende experts en organisaties van een genocide, zoals VN-rapporteur Francesca Albanese (2024, p. 2), University Network for Human Rights (2024, p. 105), het Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Mensenrechten (OHCHR) (2024, p. 25), Amnesty International (2024b, p. 283), Human Rights Watch (2024, pp. 176-177) en Artsen zonder Grenzen (2024, p. 5). Het Internationaal Gerechtshof (ICJ) heeft niet officieel verklaard dat er in Gaza genocide plaatsvindt, maar heeft wel de aannemelijkheid van dergelijke beweringen erkend en heeft Israël opgedragen specifieke maatregelen te nemen om mogelijke genocide te voorkomen (2024, p. 16). Israël ontkende de beschuldiging van genocide en stelde dat het “niet alleen feitelijk en juridisch volkomen ongegrond is, maar ook moreel verwerpelijk” (ICJ, 2024, p. 13). De toepassing van de term ‘genocide’ wordt ook betwist met als meest voorkomende tegenargument dat er sprake is van een militaire oorlog tegen Hamas (Van Laarhoven et al., 2025, par. 4).

1.4 Opbouw

In dit eerste hoofdstuk is de maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie van deze studie omschreven, met aandacht voor de representaties van pro-Palestina activisten. In het volgende hoofdstuk wordt bestaande literatuur besproken over mediarepresentaties, met bijzondere aandacht voor de toepasbaarheid van de representatietheorie en de morele paniek-theorie. Hier komen ook de gevolgen voor politieke participatie aan bod. Het derde hoofdstuk beschrijft de onderzoeksopzet, met aandacht voor de twee gekozen kwalitatieve methoden. In hoofdstuk vier worden de resultaten gepresenteerd. Deze studie sluit af met een conclusie en theoretische reflectie.

2. Theoretisch raamwerk

Dit hoofdstuk bespreekt de representaties van pro-Palestina activisten in de media. Vervolgens wordt uiteengezet hoe representaties bijdragen aan het ontstaan van morele paniek, waarbij een belangrijke rol is weggelegd voor stereotypering en stigmatisering. Tot slot wordt ingegaan op de rol die mediarepresentaties spelen in de politieke participatie van pro-Palestina activisten.

2.1 Representaties in de media

De Britse cultuurtheoreticus Stuart Hall stelt dat representaties geen weerspiegeling van de werkelijkheid zijn, maar onderdeel van een actief proces waarin een werkelijkheid wordt geconstrueerd. Volgens deze constructivistische visie – hetgeen dat uitgaat van het idee dat wat wij als ‘werkelijkheid’ ervaren wordt gevormd door welke betekenissen we eraan toekennen binnen een bepaalde culturele en sociale context – zijn representaties een betekenisgevend proces. Hall (1997) beschrijft representaties als: “The production of meaning of the concepts in our minds through language” (p. 17). Met andere woorden: representaties bouwen betekenis op via taal, beelden en sociale processen. Die betekenis is afhankelijk van interpretatie en van bestaande culturele betekenisssystemen (Hall, 1997, p. 18). Representaties krijgen dus betekenis door taal, in en door middel van onze concepten over ‘dingen’ (objecten, mensen, gebeurtenissen en abstracte ideeën). Hall maakt hierbij onderscheid tussen twee systemen van representaties: conceptuele mentale mappen en een gedeelde taal.

Waargenomen ‘dingen’ worden volgens Hall (1997) georganiseerd, geclusterd en gecategoriseerd in conceptuele mappen (p. 17). In zekere zin zijn deze mappen betekenisgevend op individueel niveau, maar op een abstracter niveau, zo stelt Hall, delen mensen binnen eenzelfde cultuur vaak dezelfde conceptuele kaders (p. 18). Bij het zien van een pro-Palestijns protest met bijvoorbeeld jonge studenten, Palestijnse vlaggen, gezichtsbedekkende kleding, een grote moslimgemeenschap en het horen van leuzen, kan dit op uiteenlopende manieren geïnterpreteerd worden. Binnen de ene mentale map wordt dit protest gezien als een democratische uiting van solidariteit met maatschappelijk betrokken jongeren, symboliek van verzet en saamhorigheid, terwijl het binnen een andere map wordt begrepen als ordeverstoring door naïeve jongeren, bedreiging en islamitisch extremisme.

De uiteenlopende interpretaties hangen nauw samen met de taal. Om de mappen te delen of uit te wisselen, representeren mensen ‘dingen’ via een gedeelde taal: met woorden, geluiden, beelden of symbolen (Hall, 1997, p. 18). Als gekeken wordt naar een pro-Palestijns protest, zullen degenen die dit zien als een democratische uiting van

solidariteit eerder spreken van een 'vrijheidsstrijd' of 'pro-Palestina activisten'. Aan de andere kant zullen woorden als 'antisemitisme' of 'pro-Hamas demonstranten' sneller voorkomen bij het kader van ordeverstoring. Deze voorbeelden laten zien hoe representaties niet simpelweg draaien om wat zichtbaar is, maar vooral om de betekenissen die hieraan worden toegekend door middel van conceptuele mappen en taal. En die betekenissen, zo betoogt Hall, zijn interpretatief en worden actief geconstrueerd in het communicatieproces (Hall, 1997, p. 21).

Betekeningen encoderen en decoderen

Volgens Hall dragen 'dingen' geen vaste betekenis: de intentie van de maker komt niet per se overeen met de interpretatie van het publiek. In het communicatieproces onderscheidt Hall (1980) daarom tussen de betekenis die de maker "codeert" en de betekenis zoals de ontvanger die "decodeert" (p. 51). De maker voorziet onder meer gebeurtenissen, verhalen en ideeën van codes (woorden en beelden) om ze begrijpelijk te maken – hetgeen dat Hall encoderen noemt. Wanneer het publiek de codes ontvangt, interpreteren zij de representaties – mogelijk op een andere manier – om deze te begrijpen en hier betekenis aan te geven – hetgeen Hall decoderen noemt (Hall, 1980, p. 52). Hoewel ze zijn verbonden, zijn het proces van decoderen en encoderen niet precies hetzelfde (Hall, 1980, p. 54). Volgens Hall kan het publiek zich op drie verschillende manieren verhouden tot de gedecodeerde betekenissen: zij kunnen instemmen met de dominante lezing, een onderhandelde positie aannemen of deze afwijzen (Hall, 1980, pp. 59-61).

In de context van deze studie betekent dit dat representaties van pro-Palestina activisten door de media op uiteenlopende manieren kunnen worden gedecodeerd, die niet noodzakelijkerwijs overeenkomen met de intenties of ervaringen van de activisten zelf. Deze gedecodeerde betekenissen kunnen op hun beurt opnieuw worden geïnterpreteerd door het publiek, waardoor verschillende werkelijkheden ontstaan rondom wat pro-Palestina activisme is, betekent of representeert. Neem het voorbeeld van een pro-Palestijns protest dat in de media wordt gerepresenteerd als een ordeverstoring. Het publiek kan deze lezing zien als een bevestiging van zijn of haar eigen beleving en hiermee instemmen. Een tweede optie is dat het publiek erkenning heeft voor de onrust, maar ook begrip kan opbrengen voor de activistische beweging. Een derde optie is dat het publiek de representaties juist ziet als een vorm van repressie, waarin de politieke boodschap van het protest wordt geneutraliseerd door de focus te verleggen.

Volgens Hall heeft de media als een van de makers dus een centrale rol in het vormgeven van betekenis en hij benadrukt daarbij voornamelijk dat representaties worden geïnterpreteerd binnen machtsstructuren en culturele verschillen (Fürsich, 2010, p. 133;

Hall, 1980, p. 57). Miller (2014) legt uit hoe de media bijdragen aan het construeren van een verhaal waarvan de gevolgen doorwerken in de maatschappij: "What we know of society depends on how things are represented to us and that knowledge in turn informs what we do and what policies we are prepared to accept" (p. 45). Zo bepalen media niet alleen wát het publiek te zien krijgt, maar ook hóé bepaalde sociale, culturele en politieke kwesties kunnen worden opgevat. De herhaalde blootstelling aan bepaalde codes in de media vormt dus de representatie die in de maatschappij als 'werkelijkheid' wordt beschouwd (Blumler, 2015, p. 427).

Palestina in Westerse media

De mogelijke representaties van pro-Palestina activisme in Nederlandse media moeten begrepen worden binnen een bredere Westerse context, waarin historische geopolitieke banden en postkolonialisme een rol spelen bij de manier waarop Israël-Palestina en de solidariteitsbewegingen worden geduid. Uit meerdere studies blijkt dat het Westen en Westerse media partijdigheid tonen in het voordeel van Israël (Attar & King, 2023, p. 564; Barari & Yacoub, 2024, p. 2; Fekete, 2024, p. 103; Kareem & Najm, 2024, p. 213; Malcontent, 2022, p. 294; Shahzad et al., 2023, p. 3; Tasserou, 2021, p. 972). Zo constateren Said en Hitchens (1988) dat Westerse media sinds 1948 vooral het Israëliësch perspectief belichten (p. 3). De representaties die hieruit ontstaan komen onder meer voort uit diepgewortelde culturele en historische banden, schuldgevoelens over de Holocaust en een oriëntalistische blik op Palestijnen door postkoloniale structuren (Kareem & Najm, 2024, p. 213; Malcontent, 2022, p. 294).

Uit onderzoeken blijkt dat de verwevenheid tussen Israël en het Jodendom ertoe leidt dat Israël wordt gezien als onderdeel van het Westen (Barari & Yacoub, 2024, p. 2). Zo omschrijft Fekete (2024) de superioriteit die wordt benadrukt:

European politicians often refer to Israel as 'the only democracy in the Middle East', thus emphasising the superiority of the 'Jewish state' to its Arab and 'Islamist' neighbours, and its greater proximity to western values which is, after all, implicit, given Europe's 'Judeo-Christian heritage' (p. 100).

Deze partijdigheid in het voordeel van Israël is nauw verbonden met het oriëntalisme, dat uitgaat van een 'wij versus zij'-verhouding tussen het Westen ('wij') en het Oosten ('zij'). Palestijns-Amerikaanse literatuurwetenschapper Edward Said (1978) schreef hierover: "Orientalism is a process by which the 'West' creates a stereotype of the 'East', in which the

West (culturally and socially) is essentially and inherently superior” (p. 325). Door het Oosten te stereotyperen, creëert het Westen een beeld waarmee macht en controle gerechtvaardigd worden. Zo wordt superioriteit gegeven aan het Westen en inferioriteit aan het Oosten. De heersende stereotypen over de islam, moslims en Arabische landen, waarin moslims worden voorgesteld als gewelddadig, irrationeel en vijandig tegenover ‘het Westen’, zorgen ervoor dat het Oosten – en daarmee de Palestijnen – in de media veelal wordt neergezet als de ‘ander’ en een bedreiging voor het Westen (Attar & King, 2023, p. 564; Kareem & Najm, 2024, p. 564).

Deze dynamiek laat zien dat anti-Palestijns racisme zich voedt met islamofobe stereotypen: kenmerken als gewelddadigheid en vijandigheid worden niet alleen op moslims geprojecteerd, maar ook op wie met Palestijnse solidariteit wordt geassocieerd (Fekete, 2024, p. 101). En hoewel ruim de helft van de Nederlanders een meer kritische houding van Nederland tegenover Israël wil (Kanne & Van den Koppel, 2025, p. 10), speelt het beeld van Palestina en Israël een rol bij de sympathie voor de Palestijnen, en daarmee ook bij de manier waarop pro-Palestina activisme wordt geconstrueerd en gerepresenteerd in de media.

Pro-Palestina activisme in Westerse media

Onderzoek naar de representaties van activistische bewegingen laat zien dat deze bewegingen niet slechts bestaande ideeën volgen, maar zelf actief betekenis geven aan hun acties. Zo dragen ook activistische bewegingen zelf bij aan het creëren van een collectieve identiteit – een gedeeld gevoel van ‘wij’ – die groepsidentificatie versterkt (Benford & Snow, 2000, p. 613). Tegelijkertijd spelen media een cruciale rol in hoe die acties worden gepresenteerd aan het bredere publiek. Zij dragen bij aan uiteenlopende representaties – veelal negatief – die elk op eigen wijze betekenis toekennen aan activisme. Deze representaties zijn niet neutraal, maar beïnvloeden hoe protesten worden geïnterpreteerd. Dit wordt zichtbaar in de representaties van pro-Palestina activisme, juist omdat deze activisten zich uitspreken tegen een diep verankerde politieke en morele consensus.

Protestbewegingen worden in de media vaak neergezet als ongehoorzaam, verstorend, ontwrichtend of onredelijk (Gitlin, 1980, p. 36). Dit kan een focus leggen op confrontaties in plaats van op de inhoudelijke standpunten van de beweging. Dit geldt ook voor de representaties van pro-Palestina activisme in Westerse media. Pro-Palestina activisten positioneren zich expliciet tegen de dominante consensus, waarin de legitimiteit van Israël zelden ter discussie staat, en dat maakt hen kwetsbaar voor negatieve mediarepresentaties. In Noord-Amerikaanse media worden Palestijnse activisten vaak

geportretteerd als agressors (Wang, 2020, p. 27). Ook in de Britse en Duitse context wordt pro-Palestina activisme geassocieerd met extremisme, waarbij Israël-Palestina fungeert als projectievlak voor bredere tegenstellingen tussen het 'beschaafde' Europese zelf en de islamitische 'ander' (Farkhani & Bagheri, 2025, p. 49; Hira et al., 2024, pp. 11-14).

Ondanks het gebrek aan empirisch onderzoek in Nederland zijn er aanwijzingen voor een toenemende tendens om pro-Palestina activisten te associëren met criminaliteit en antisemitisme. In Nederlandse media worden activisten bijvoorbeeld omschreven als "tuig" of "reischoppers" (Van de Water, 2024, par. 2). Rapport van Amnesty International (2024a) stelt dat pro-Palestina activisme in Nederland expliciet wordt neergezet als "een bedreiging voor de nationale veiligheid" (p. 41). Steeds vaker worden ook verbanden gelegd met extremisme, terrorisme en antisemitisme. Zo laat antropoloog en voorzitter van Meldpunt Islamofobie in een bericht van *Trouw* weten dat islamofobie en anti-Palestijns racisme steeds meer met elkaar verweven raken en, mede naar aanleiding van de huidige gebeurtenissen, is toegenomen. Dit heeft ook zijn weerslag op pro-Palestina activisten: "Over mensen die de straat op gaan voor de Palestijnen wordt gezegd dat ze antisemitisch zijn, terrorisme steunen, of zelf terroristen zijn" (Fuchs, 2023, par. 2). Dit suggereert wat internationaal wetenschappelijk onderzoek naar representaties van Palestijnen eerder concludeerde: Palestijns verzet vormt een bedreiging voor Westerse normen (Barari & Yacoub, 2024, p. 8; Fekete, 2024, p. 100; Kareem & Najm, 2024, p. 205)

Onderzoek naar de representaties in Nederland is relevant, omdat mediarepresentaties bijdragen aan morele oordeelsvorming, de perceptie van het publiek, invloed uitoefenen op politieke besluitvorming en het publieke debat vormen. In plaats van een dialoog over mensenrechten en de rol van Nederland, verschuift de aandacht naar ordehandhaving en de grenzen van de vrijheid van meningsuiting. Verschillende representaties spelen een rol in de reacties van onder meer de media, beleidsmakers, politiek, universiteiten en het publiek – maar ook in hoe activisten zelf reageren. Deze ontwikkelingen en de gevolgen hiervan sluiten aan bij het concept van morele paniek zoals oorspronkelijk geformuleerd door Cohen in 1972 (Garland, 2009, p. 19).

2.2 Othering van en morele paniek voor pro-Palestina activisten

Britse socioloog en criminoloog Stanley Cohen biedt met zijn theorie over morele paniek een verdiepende kijk op de werking van mediarepresentaties. Hij beschrijft morele paniek als een maatschappelijk proces waarbij een bepaald fenomeen – zoals een gebeurtenis, persoon, groep of sociale praktijk – wordt gepresenteerd als een bedreiging voor gedeelde normen, waarden of belangen binnen de maatschappij (Cohen, 2011, p. 1). De zorg dat de

maatschappij wordt bedreigd, vormt de basis van morele paniek (Garland, 2008, p. 15; Goode & Ben-Yehuda, 2009, p. 157).

Deze bedreiging wordt in de media vaak sterk uitvergroot en op stereotype wijze weergegeven, wat leidt tot een collectieve reactie van verontwaardiging, angst of veroordeling ten aanzien van een relatief gering fenomeen (Cohen, 2011, p. 26). De maatschappelijke reactie staat daarmee niet in verhouding tot de werkelijke bedreiging en is buitenproportioneel ten opzichte van het gedrag of de omvang van het fenomeen zelf (Cohen, 2011, p. 19). In het geval van pro-Palestina activisme betreft het de manier waarop media, politiek en publiek reageren op vormen van protest of solidariteit, die niet overeenkomt met de feitelijke aard of impact van het activisme. Het gevolg is dat de schuld wordt toegeschreven aan wat Cohen aanduidt als *folk devils* – symbolische vijanden die verantwoordelijk worden gehouden voor het verstoren van de maatschappelijke orde (Cohen, 2011, p. 11).

Bij *folk devils* gaat het om een veelal niet eerder scherp onderscheiden categorie mensen die wordt gezien als afwijking of bedreiging, waardoor zij als de ‘ander’ worden gepositioneerd (Garland, 2008, p. 15). Dit proces van *othering* omvat de constructie van een tweedeling tussen ‘wij’ (de morele meerderheid) en ‘zij’ (de waargenomen bedreiging), waarmee sociale grenzen en normen worden bevestigd. Binnen de context van pro-Palestina activisme wordt de dominante *in-group* gevormd door wie zich identificeert met zogenaamd Westerse, democratische waarden – waaronder rechts-populistische politici en media voor wie steun aan Israël als vanzelfsprekend geldt. De *out-group* daarentegen bestaat uit zij die solidair zijn met de Palestijnen en zich uitspreken tegen Israël. Zij worden gezien als de ‘ander’ en afwijkend van de norm, wat niet alleen de superioriteit van de *in-group* bevestigt, maar ook steun voor de pro-Palestina beweging beperkt (Staszak, 2008, p. 44).

Goode en Ben-Yehuda (2009) benadrukken dat *folk devils* vaak groepen zijn met weinig maatschappelijke macht of mogelijkheden om het dominante narratief te weerleggen (p. 156). Zo functioneert morele paniek als een vorm van *othering*: een manifestatie van morele verontwaardiging die sociale ongelijkheid versterkt. Dit roept de vraag op of er – naast een onderscheid tussen Israëliërs en Palestijnen, of Joden en Arabieren – ook in Nederlandse media een symbolisch onderscheid wordt gemaakt tussen pro-Palestina activisten en de zogenoemde ‘morele meerderheid’. Om dit te onderzoeken, wordt gebruikgemaakt van vijf componenten die Cohen (2011) onderscheidt in het proces van morele paniek (p. 14):

- Het fenomeen (folk devils) wordt geïdentificeerd als maatschappelijke bedreiging.
- Die bedreiging wordt stereotiep en overdreven weergegeven in de media.
- Dit leidt tot een snelle, disproportionele publieke angst.
- Verschillende actoren (zoals media, politiek of instituties) reageren op deze angst.
- Deze reactie leidt tot blijvende sociale veranderingen, of de angst verdwijnt.

De media spelen een centrale rol in al deze fasen. Volgens Cohen (2011) doen zij dit op drie manieren: door overdrijving en verdraaiing (p. 26), door het doen van voorspellingen over negatieve gevolgen (p. 35), en door symbolisering – het koppelen van visuele of verbale kenmerken aan een groep, waardoor zij de belichaming worden van morele bedreiging (p. 36). De symbolisering is met name relevant voor het begrijpen van hoe activisten worden gerepresenteerd en welke gevolgen dit met zich meebrengt. Door herhaalde associatie met bepaalde woorden, beelden of objecten – zoals gezichtsbedekking, kleuren of slogans – ontstaat een stereotype beeld dat beladen raakt met morele betekenis. Op die manier vormt symbolisering de basis voor de stigmatisering van pro-Palestina activisten.

Van stereotypering tot stigmatisering in de media

Stereotypering speelt een cruciale rol in het proces van othering van pro-Palestina activisten. Na de identificatie van de folk devils maken media de bedreiging herkenbaar (Cohen, 2011, p. 11). Vereenvoudigde, overdreven en veelal negatieve representaties van de kenmerken van de groep pro-Palestina activisten worden verspreid via de media, waardoor een vertekend beeld kan ontstaan dat angst aanwakkert (Cohen, 2011, p. 37). Deze stereotyperingen missen vaak nuance en negeren de diversiteit binnen de groep. Zo worden pro-Palestina activisten in koppen van *De Telegraaf* omschreven als “gemaskerde activisten” en “pro-Palestijnse relschoppers” (Bleeker & Schoolenberg, 2025, Titelkop; Kossen & Schoolenberg, 2024, Titelkop). In bijvoorbeeld *NRC* en *De Volkskrant* worden pro-Palestina demonstraties “studentenprotesten” genoemd (Driessen & Stift, 2024, Titelkop; Holscher, 2024, Titelkop), en *De Groene Amsterdammer* gaat in op de vraag: “Waarom met name moslims een uitgesproken pro-Palestijns standpunt innemen?” (Berger, 2023, Introductiesectie).

Het reduceren van pro-Palestina activisten tot relschoppers, jonge studenten, islamitische groepen en demonstranten met gezichtsbedekkende kleding die uit zijn op illegale activiteiten, negeert de diversiteit in de groep. Zulke beelden creëren uniformiteit over de beweging en beperken daarmee de variatie aan achtergronden, motieven en

manieren van actievoeren. Wanneer zulke stereotypen herhaaldelijk worden gekoppeld aan negatieve gedragingen, kan dit leiden tot stigmatisering: het proces waarbij negatieve kenmerken aan een groep worden toegeschreven, waardoor deze groep als afwijkend wordt behandeld (Goffman, 1963, p. 2).

Bij stigmatisering stelt Goffman (1963) dat de afwijkende behandeling van de groep kan leiden tot discriminatie, uitsluiting en sociaal isolement (p. 2). Hij beargumenteert dat een stigma dat aan een collectieve groep wordt toegekend niet alleen beïnvloedt hoe er naar de 'ander' wordt gekeken; het collectieve stigma overheerst waardoor het achterliggende probleem minder centraal komt te staan (Goffman, 1963, p. 4). Door het stigma ontstaat op die manier uniformiteit over de 'ander' en de pro-Palestina beweging komt zo te fungeren als een sociale afbakening van wat als 'afwijkend' geldt (Cohen, 2011, p. 9; Newburn, 2017, p. 236). Dit betekent dat activistische gedragingen sneller herkend en geïnterpreteerd worden als bedreigend, zelfs wanneer deze losstaan van eerdere gebeurtenissen.

Het risico op overhaaste veroordeling van activisten wordt verhoogd door de stereotypering en het collectieve stigma (Cohen, 2011, p. 81). Zo heeft bijvoorbeeld VVD-leider Yesilgöz in de media pro-Palestina protesten antisemitisch genoemd (Van den Dungen, 2024, par. 1), en is Kabinet-Schoof naar aanleiding van pro-Palestina protesten bezig met harde maatregelen tegen antisemitisme (Blokker, 2024, par. 1 en 2). In een opiniestuk waarschuwt journalist, schrijver en programmamaker Demir (2025) voor deze verbanden: "Het risico op associatie met extremisme of antisemitisme hangt als een constante dreiging boven wie zich uitsprekt – ook als dat geweldloos en humaan gebeurt" (par. 4). Dit draagt bij aan een stigmatiserend beeld waarin activisten als 'gevaarlijk' of 'extremistisch' worden gezien. De gevolgen hiervan reiken verder dan publieke steun voor de beweging: stigmatisering beïnvloedt hoe activisten door anderen worden behandeld, en hoe zij zichzelf zien.

Van stigmatisering tot morele paniek

Het proces van stigmatisering staat niet op zichzelf. Het is ingebed in een bredere dynamiek waarbij verschillende actoren gezamenlijk bijdragen aan het ontstaan van stigma en het in stand houden van morele paniek. Cohen (2011) identificeert vier centrale actoren in het proces van morele paniek: morele ondernemers die de bedreiging detecteren (bijv. politici), de media die de angst creëren, instituties van sociale controle die hierop reageren (bijv. politie en justitie), en het publiek (p. 9). De samenwerking tussen deze actoren creëert een publieke consensus over wat als normoverschrijdend en onacceptabel gedrag wordt beschouwd. Een brede instemming tussen deze actoren is essentieel om van een morele

paniek te kunnen spreken, omdat het de sociale legitimiteit van repressie vergroot. Hierin ziet Cohen (2011) dat de media de belangrijkste rol hebben in het creëren en in stand houden van morele paniek (p. 9).

Meerdere onderzoeken tonen aan dat positieve mediarepresentaties van activisme identificatie met activisten, steun voor de beweging en kritiek op repressieve maatregelen verhogen (Brown & Mourão, 2021, p. 591; Nelson et al., 1997, p. 574). Daarentegen kunnen negatieve representaties waarbij activisten gepositioneerd worden als irrationeel, gewelddadig of marginaal juist bijdragen aan meer kritiek op activisten, structurele uitsluiting en een toename van repressie (Boyle & Schmierbach, 2009, p. 6; Brown & Mourão, 2021, pp. 579 & 591; David & Shalhoub-Kevorkian, 2023, p. 1964; Nelson et al., 1997, p. 574). Delegitimering van de activistische beweging blijkt vooral voor te komen bij mediaberichtgeving over protesten die zich richten op raciale kwesties, waaronder die met betrekking tot inheemse volkeren (Brown & Harlow, 2019, p. 523; Juris, 2008, p. 67). Zo wekken morele paniekverhalen emotionele urgentie op en rechtvaardigen ze staatstoezicht of repressie onder het mom van openbare veiligheid (Walsh & Hill, 2022, p. 692).

De theorie van Cohen (1972) en de beleidsmaatregelen, regelgeving en veranderingen in sociale normen waartoe dit leidt (p. 166), bevestigen Walsh en Hill (2022) in recent onderzoek waarin zij stellen dat morele paniek wordt gebruikt om sociale controle uit te oefenen en groepsgrenzen te reguleren, om zo bestaande machtsverhoudingen te versterken (p. 692). Door vervagende grenzen tussen geaccepteerd en illegaal gedrag wordt morele paniek in de hand gewerkt; door legaal gedrag als immoreel te definiëren, creëren de morele ondernemers die zich bezighouden met morele paniek de institutionele voorwaarden voor de bestraffing van folk devils. Dit blijkt ook van toepassing op de mediarepresentaties van pro-Palestina activisten, die herhaaldelijk als “extremisten” of “antisemieten” worden neergezet, wat publieke steun vermindert en repressief optreden sneller legitimeert.

Het creëren van morele paniek stelt media en andere morele ondernemers in staat repressie uit te oefenen op pro-Palestina activisten. Hierbij wordt vaak een onderscheid gemaakt tussen harde en zachte repressie: de eerste verwijst naar fysiek geweld of dreiging daarmee, terwijl de tweede bestaat uit subtielere vormen van onderdrukking, zoals uitsluiting, censuur of stigmatisering (Max Ferree, 2004, p. 87). Activisten worden door mediarepresentaties voornamelijk geconfronteerd met zachte repressie, die echter kan escaleren naar hardere vormen. In Duitsland heeft de mediagedreven morele paniek rond antisemitisme bijvoorbeeld geleid tot toenemende zachte repressie van pro-Palestina activisten, wat op zijn beurt gepaard ging met zwaardere politie-intimidatie en geweld (Della Porta, 2024, p. 323).

In Europese landen is een duidelijke toename te zien van beperkende maatregelen gericht op demonstraties ter verdediging van Palestijnse rechten (Amnesty International, 2024a, p. 26; Fekete, 2024, p. 101). Zoals gezegd wordt in Nederland gewerkt aan een wet om gezichtsbedekkende kleding bij demonstraties (deels) te verbieden (Rijksoverheid, 2025, Introductiesectie). Volgens een publicatie van *OneWorld* is dit problematisch, gezien de risico's die demonstranten lopen wanneer hun anonimiteit wordt afgenomen (Hoogenboom, 2025a, par. 1). Zij kunnen zonder gezichtsbedekkende kleding hun anonimiteit op video's niet waarborgen, terwijl deze video's wel door de politie gebruikt worden voor het bezoeken van de activisten thuis. Bovendien waarschuwt Amnesty International Netherlands (2022) dat deze uitingen vaak als bedreigend of gewelddadig worden gerepresenteerd in de media, waarmee stereotype beelden worden versterkt en pro-Palestina activisten gestigmatiseerd worden (p. 44).

Young (2009) breidde Cohens werk uit door te stellen dat media niet alleen angst representeren, maar deze ook versterken via het proces van *deviancy amplification* (p. 249). In zijn studie laat hij zien hoe media-aandacht leidt tot publieke bezorgdheid, waarop autoriteiten reageren met verhoogde controlemaatregelen. Dit versterkt op zijn beurt het stigma en bevestigt de bedreiging opnieuw. De Amerikaanse socioloog Merton (1948) benoemt een vergelijkbaar proces ten gevolge van stigmatisering, de *self-fulfilling prophecy*, waarbij een verwachting over een bepaalde uitkomst het gedrag op zodanige wijze beïnvloedt dat deze uiteindelijk realiteit wordt (p. 195). Wanneer pro-Palestina activisten in de media herhaaldelijk als gewelddadig worden omschreven, en zij hierdoor geconfronteerd worden met strengere controle of sociale uitsluiting, is de kans groter dat zij hun gedrag hiernaar aanpassen. Dit bevestigt de negatieve percepties van het publiek en kan activisme juist sterker radicaliseren (Garland, 2008, p. 19; Young, 2009, p. 249). Youngs theorie over deviancy amplification biedt zo een verklaring voor de circulaire dynamiek tussen mediarepresentaties, publieke perceptie en repressie van pro-Palestina activisten (Young, 2009, p. 249).

Het vereist nader onderzoek om te bepalen in hoeverre de representaties van pro-Palestina activisten passen binnen het proces van morele paniek. Het gevoel van morele paniek en angst kan namelijk de capaciteit om de 'ander' niet als een bedreiging te zien, beperken (David & Shalhoub-Kevorkian, 2023, p. 1950). Wanneer media pro-Palestina activisme structureel neerzetten als gewelddadig, extremistisch of een bedreiging voor de orde, zou dit niet alleen de inhoud van het activisme kunnen beperken, maar mogelijk ook de perceptie en politieke participatie van de activisten zelf kunnen beïnvloeden.

2.3 Politieke participatie

Vanuit studies over sociale bewegingen is geprobeerd te begrijpen hoe deze bewegingen ontstaan, zich organiseren en onder welke omstandigheden ze effectief opereren. Daarbij spelen mediarepresentaties een actieve rol in het vormen van de legitimiteit, zichtbaarheid en politieke ruimte van activisten. Volgens sociologen Benford en Snow (2000) vervullen de media een dubbele rol in relatie tot activisme als vorm van politieke participatie: zij kunnen door beeldvorming de protestbeweging versterken, maar kunnen deze ook juist beperken (pp. 626 en 631). Daarmee raken protestbewegingen direct aan representaties: de manier waarop activisten zichzelf presenteren én hoe zij door anderen, met name door de media, worden gerepresenteerd. In dit proces kunnen protestbewegingen worden gestigmatiseerd, gecriminaliseerd of gereduceerd tot karikaturen, terwijl andere juist worden gelegitimeerd.

Deze mediarepresentaties zijn met name relevant voor gemarginaliseerde bewegingen, zoals die van etnische minderheden, antiracistische groepen of transnationale solidariteitsbewegingen (Brown & Harlow, 2019, p. 523; Juris, 2008, p. 67). In dergelijke gevallen raakt mediarepresentatie vaak direct aan morele paniek. Zo kunnen media bijdragen aan het construeren van activistische groepen als folk devils, wat op zijn beurt repressieve reacties legitimeert. Daarmee beïnvloedt representatie niet alleen hoe het publiek een beweging waarneemt, maar ook in hoeverre activisten zich veilig voelen om deel te nemen aan politieke acties, en welke keuzes zij in dit proces maken.

Om te begrijpen hoe mediarepresentaties de politieke participatie van activisten kunnen versterken of beperken, is het van belang te onderzoeken welke factoren hier een rol bij spelen. Specifiek omtrent pro-Palestina activisme is nog weinig bekend over hoe stigmatisering en morele paniek de politieke participatie beïnvloeden. Daarom wordt aan de hand van onderzoek naar andere sociale en activistische bewegingen, zowel in Nederland als internationaal, gekeken naar de motiverende en ontmoedigende werking van mediarepresentaties (Gagnon, 2024, p. 55). Hierbij wordt gefocust op de rol van persoonlijke emoties, sociale dynamieken en identiteit, institutionele reacties in de vorm van structurele beperkingen en de verschuiving van traditionele media naar sociale media. Deze factoren kunnen politieke participatie ontmoedigen, maar ook weerstand aanwakkeren, de groepssolidariteit versterken en alternatieve vormen genereren.

De rol van emoties

De manieren waarop activisten in de media worden afgebeeld, hebben directe gevolgen voor hun emoties en werken door op de politieke participatie. Onderzoek van Behrens (2024) in het Verenigd Koninkrijk richt zich op emoties als drijfveren van politieke

participatie onder jongeren in relatie tot hun sociale identiteit en een gevoel van verantwoordelijkheid. Zij laat zien hoe activisme primair gedreven wordt door emoties variërend van ontevredenheid, woede en angst tot hoop, empowerment en erbij horen (pp. 509-511). Het onderzoek stelt dat negatieve emoties zoals ontevredenheid en woede ontstaan uit een gevoel van onrecht of uitsluiting, en dat deze emoties het verlangen naar maatschappelijke verandering aanwakken, waardoor zij de politieke participatie versterken. Voor pro-Palestina activisten betekent dit dat het ervaren van voortdurende negatieve representaties – als gewelddadig, radicaal of antisemitisch – hen kan motiveren zich te verzetten tegen deze beeldvorming, door gevoelens van ontevredenheid of woede. Daarnaast versterken positieve emoties zoals hoop en empowerment het gevoel van verantwoordelijkheid en zo ook de politieke participatie (Behrens, 2024, p. 510).

Specifiek bij gemarginaliseerde groepen kunnen deze emoties gelijktijdig worden ervaren met risico's van persoonlijke bedreigingen, sociale uitsluiting en verdere onrechtvaardigheid. Dit kan gemarginaliseerde groepen weerhouden van politieke participatie (Behrens, 2024, p. 511). Zo stelt onderzoek van Cravens (2020) dat stigmatisering van gemarginaliseerde groepen de politieke participatie kan beperken wanneer zij te maken krijgen met meervoudige vormen van uitsluiting (p. 1206). Wanneer pro-Palestina activisten bijvoorbeeld herhaaldelijk worden geconfronteerd met negatieve mediarepresentaties en stigmatisering kan dit ertoe leiden dat zij onbewust negatieve emoties van schaamte, angst, isolatie of machteloosheid overnemen, waardoor zij minder betrokken raken.

De rol van sociale identiteit

Voor veel activisten is hun politieke inzet nauw verbonden met hun sociale identiteit. Behrens (2024) stelt in haar onderzoek dat sociale identiteit naast emoties ook een voorspeller is voor politieke participatie (pp. 511-512). Eerdergenoemde positieve emoties zoals hoop en empowerment zorgen vaak voor verbondenheid en identificatie met anderen binnen de beweging. Zo'n gevoel van verbondenheid kan ervoor zorgen dat gevoelens van angst overwonnen kunnen worden en stelt zo activisten in staat actie te ondernemen en politieke participatie te mobiliseren (Behrens, 2024, p. 511). Daarnaast kan stigmatisering uiteenlopende gevolgen hebben voor de sociale identiteit. Voor sommigen versterkt het juist de identificatie met de beweging (in-group) en vergroot het de afkeer tegenover externe partijen zoals de media (out-group). Deze verbondenheid mobiliseert in dit geval de politieke participatie (Gagnon, 2024, pp. 45-55).

Daarentegen kan stigmatisering ook leiden tot gevoelens van isolatie, onzekerheid en vervreemding van de sociale kring waardoor activisten minder geneigd zijn om deel te

nemen (Gagnon, 2024, pp. 54-55; Peña et al., 2023, p. 30). Vooral gemarginaliseerde groepen ervaren hierbij een grotere emotionele belasting (Behrens, 2024, p. 512; Cravens, 2020, p. 1205). De verbinding die activisten met hun eigen sociale kring verliezen kan vervolgens deels worden opgevangen door gevoelens van wederzijdse sympathie en een gevoel van onderling vertrouwen binnen de beweging zelf, wat participatie ook juist kan stimuleren (Sika, 2023, p. 460).

In het geval van de pro-Palestina beweging, waar een grote vertegenwoordiging is van de moslimgemeenschap, is de rol van mediarepresentaties dubbel: de negatieve representaties (zoals associatie met extremisme of antisemitisme) ondermijnen hun publieke legitimiteit, verhogen de kans op sociale uitsluiting en vergroten de emotionele last van activisme. Tegelijk kunnen gedeelde ervaringen van onrecht en marginalisering emotionele mobilisatie versterken (bijv. emoties van woede), wat activisme aanwakkert. De representaties in de media beïnvloeden dus hun gevoel van effectiviteit en het risico dat ze bereid zijn te nemen.

De rol van structurele beperkingen

Het gebruik van repressiemaatregelen en wettelijke beperkingen lijkt activisten voornamelijk te demotiveren (Sika, 2023, p. 460; Zeller, 2021, p. 386). Recent onderzoek van Hakak (2025) laat zien hoe zowel symbolische als tastbare vormen van onderdrukking – vaak beïnvloed door angst gecreëerd in de media – worden toegepast (p. 12). Hierdoor wordt politieke participatie niet direct formeel verboden, maar wél risicovol op politiek, sociaal en professioneel gebied. Deze indirecte vormen van onderdrukking ontmoedigen deelname aan activisme. Zo beargumenteert David (2022) dat mediarepresentaties waarin repressie gelegitimeerd wordt, beïnvloeden hoe activisten de publieke steun waarnemen, wat op zijn beurt hun motivatie beïnvloedt. Hij stelt vast dat wanneer activisten denken dat het publiek zich tegen hun zaak verzet – vaak vanwege negatieve berichtgeving in de media – hun deelname kan verminderen (p. 349).

Daarnaast blijkt uit onderzoek naar Extinction Rebellion in Nederland dat niet alleen daadwerkelijke repressie, maar ook de verwachting of verbeelding ervan invloed heeft op activistische deelname (Storbeck et al., 2025, p. 5). Sommige activisten worden extreem voorzichtig, vermijden risico's en ontwikkelen een veiligheidscultuur waarin angst centraal staat, hetgeen hyperalertheid wordt genoemd (p. 7). Dit leidt tot terugtrekking, vooral wanneer activisten zich geïsoleerd of onveilig voelen. Daarentegen wijzen andere onderzoeken juist op de omgekeerde werking: repressie kan ook strijdlust oproepen en de beweging mobiliseren (Della Porta, 2024, pp. 340-341). Zo zien Storbeck et al. (2025) naast hyperalertheid juist een tegenovergestelde reactie van radicale openheid als een

pragmatische vorm van verzet, hetgeen zij hypertransparantie noemen (p. 7). Voor activisten kan repressie juist een bevestiging zijn van hetgeen waarvoor zij zich inzetten en hen dus motiveren om hun stem te laten horen. Zij voelen zich dan extra gemotiveerd om zich tegen onrecht te verzetten.

Deze dynamiek – waarin repressie niet demotiveert maar juist motiveert – wordt verder uitgediept door Demetriou en Schock (2018). Zij stellen dat wanneer geweldloos protest systematisch wordt genegeerd of gecriminaliseerd in de media, de aantrekkelijkheid van radicalere strategieën kan toenemen (p. 339). Voor pro-Palestina activisten betekent dit bijvoorbeeld dat wanneer een geweldloos protest geen media-aandacht krijgt of als gewelddadig wordt afgebeeld, dit kan leiden tot meer risicovolle protestvormen. Dit blijkt ook uit een publicatie van *OneWorld*, waarin pro-Palestina activisten aangeven op zoek te gaan naar effectievere acties, omdat “ze er moedeloos van worden dat hun inspanningen geen effect lijken te hebben” (Hoogenboom, 2025b, Introductiesectie).

De rol van (sociale) media

Wanneer de mediarepresentatie van activisten niet overeenkomt met hun eigen ervaringen, kan dit leiden tot veranderingen in de politieke participatie. Zo vermijden activisten bewust mainstream media vanwege de ervaring dat hun perspectieven worden gemarginaliseerd (Tasseron, 2021, p. 972). Dit komt voort uit een bredere kritiek op de dominante, vaak eenzijdige informatiestromen. In veel gevallen richt het activisme zich dan niet alleen tegen geopolitieke onrechtvaardigheid, maar ook tegen de wijze waarop hun opvattingen in de media worden afgebeeld en de repressieve maatregelen die hiermee gepaard gaan (Gagnon, 2024, p. 55; Tasseron, 2021, p. 972). Zij ervaren ongelijke toegang tot mainstream media – waarbij actoren zoals politici of instituties structureel meer ruimte krijgen dan gemarginaliseerde groepen. Dit kan activisten ertoe aanzetten hun participatievormen aan te passen (Monshipouri & Prompichai, 2018, p. 39). Zo is een verandering te zien richting sociale media, waar activisten meer controle hebben over hun eigen boodschap en de mogelijkheid om alternatieve narratieven te verspreiden (David, 2022, p. 348; Juris, 2008, p. 63; Walsh & Hill, 2022, p. 707).

Via sociale mediaplatforms kunnen activisten hun perspectieven delen, acties coördineren en de zichtbaarheid van protesten vergroten, zonder afhankelijk te zijn van de mainstream media (Breuer et al., 2015, p. 766; Jost et al., 2018, p. 111). Bovendien stelt deze vorm van zelfrepresentatie hen in staat om emotionele betrokkenheid op te roepen en zo bredere steun te genereren wat bijdraagt aan het versterken van collectieve identiteit en het vergroten van de reikwijdte van de beweging (Harlow et al., 2020, p. 1604; Mendelsohn et al., 2024, p. 8). Uiteindelijk ontstaat politieke participatie dus uit een dynamische

wisselwerking van individuele motivaties, sociale dynamiek, structurele beperkingen en de invloed van media, waarbij activisten voortdurend kansen en risico's afwegen bij het nastreven van hun doelen.

3. Methoden

Dit hoofdstuk omschrijft met welke methoden de onderzoeksvraag wordt beantwoord: *Hoe ervaren pro-Palestina activisten hun representaties in de Nederlandse media en welke rol speelt dit bij hun politieke participatie?* Deze vraag is opgesplitst in drie deelvragen.

- (1) Hoe zien de representaties van pro-Palestina activisme in de Nederlandse media eruit?
- (2) Hoe ervaren pro-Palestina activisten hun representaties in de Nederlandse media?
- (3) Welke rol spelen de representaties van pro-Palestina activisten bij hun politieke participatie?

Als eerste zal de keuze voor een kwalitatief receptieonderzoek worden toegelicht. Om de deelvragen te beantwoorden zijn twee verschillende methoden gekozen: inhoudsanalyse en diepte-interviews. Per methode worden de samenstelling van de steekproef, de dataverzameling en de operationalisering van de concepten besproken. Tot slot wordt de thematische data-analyse toegelicht.

3.1 Kwalitatieve onderzoeksmethode

De aard van deze studie vraagt om diepgaande inzichten in de manier waarop pro-Palestina activisten worden gerepresenteerd, hoe zij dit ervaren en op welke manieren dit hun politieke participatie beïnvloedt. Hiervoor wordt een receptieonderzoek uitgevoerd. Receptieonderzoek richt zich op de manier waarop het publiek media-inhoud ontvangt, interpreteert en hier betekenis aan toekent (Press & Livingstone, 2006, p. 179). Dit type onderzoek biedt daarmee inzicht in de interactie tussen media en het publiek, waarbij verschillende culturele referentiekaders en persoonlijke ervaringen centraal staan (Hall, 1980, p. 53). Dit vereist een dubbele focus op media-inhoud en de reacties van het publiek (Press & Livingstone, 2006, p. 179). Om de media-inhoud te analyseren wordt een kwalitatieve inhoudsanalyse uitgevoerd. Voor de inzichten in de ervaringen van pro-Palestina activisten worden diepte-interviews afgenomen. Hieruit zullen relevante thema's worden geïdentificeerd die pro-Palestina activisme in Nederlandse nieuwsberichten typeren en de rol daarvan bij de politieke participatie omschrijven (Schreier, 2013, p. 170).

3.2 Inhoudsanalyse

Om antwoord te geven op de eerste deelvraag is een kwalitatieve inhoudsanalyse van mediaberichten uitgevoerd. Een kwalitatieve inhoudsanalyse stelt de onderzoeker in staat om kwalitatieve data op systematische wijze te reduceren tot betekenisvolle thema's die aansluiten bij de onderzoeksvraag (Schreier, 2013, p. 170). Dit proces loopt volgens een

iteratieve werkwijze, waarbij de analyse ruimte biedt voor nieuwe inzichten. Deze methode is passend, omdat het betekenissen kan genereren uit de mediaberichten van pro-Palestina activisten.

3.2.1 Steekproef en dataverzameling

Voor deze studie zijn mediaberichten van drie Nederlandse nieuwsmedia (*De Telegraaf*, *De Volkskrant* en *NRC*) geselecteerd waarvan wordt verwacht dat deze breed gelezen worden en verschillen in de berichtgeving over pro-Palestina activisme. Belangrijk is dat er niet weinig empirisch onderzoek is gedaan naar de positie die deze Nederlandse nieuwsmedia innemen omtrent Israël-Palestina. Een aanname wordt gedaan op basis van politieke vertegenwoordiging, omdat onderzoek aantoont dat een steun aan Israël vaak hand in hand gaat met rechtspopulisme en een pro-Palestijns perspectief met progressief links (David & Shalhoub-Kevorkian, 2023, p. 1951; Haugbølle, 2024, p. 269).

Uit onderzoek van Pew Research Center (2018) blijkt dat het nieuwsmedium *De Telegraaf* doorgaans wordt beoordeeld als politiek rechts, terwijl *De Volkskrant* wordt gekenmerkt als politiek links (p. 6). Dit wordt bevestigd in onderzoek van Takens et al. (2010, pp. 430-433). Uit een meer recente publicatie van het Sociaal en Cultureel Planbureau en de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid blijkt geen duidelijke scheidslijn te zijn, maar beargumenteerd wordt dat 'rechtse' kiezers eerder een 'rechtse' medium zullen lezen, zoals *De Telegraaf*, terwijl 'linkse' lezers eerder een links-progressief medium zoals *De Volkskrant* lezen (Bos et al., 2014, p. 241). Met voorzichtigheid wordt in ditzelfde onderzoek ook gezegd dat *NRC* verenigt met zijn links-liberale signatuur en allicht meerdere lezers aan linker- en rechterzijde heeft. Verwacht wordt dus dat de keuze van deze drie Nederlandse nieuwsmedia het publiek breed vertegenwoordigt.

Om een zinvolle analyse uit te voeren, werden er achttien mediaberichten geanalyseerd in de periode tussen 7 oktober 2023 en 5 maart 2024 (zie bijlage A). Deze berichten zijn gevonden via de database www.lexisnexis.com. Hiervoor zijn (vervoegingen van) de volgende zoektermen gebruikt en gecombineerd: 'Palestina', 'activist', 'betoger', 'demonstrant' en 'protest'. De combinatie 'Palestina' met gelijkwaardige termen van activisme in de periode na 7 oktober 2023 heeft een totaal van 635 zoekresultaten opgeleverd. Om dit te reduceren is gekozen voor een selecte steekproef, op grond van inhoudelijke relevantie voor deze studie.

Er is gekozen om drie grootschalige, belangrijke gebeurtenissen rondom het pro-Palestina activisme te analyseren, die tevens veel media-aandacht hebben gekregen. Dit is uitgekomen op berichten rondom de studentenprotesten op de Universiteit van Amsterdam

(UvA), de sit-ins op stations en het protest op 7 oktober 2024 (één jaar na de Hamas-aanval), en de protesten rondom de voetbalwedstrijd Ajax tegen Maccabi Tel Aviv.

Op 6 mei 2024 begon de bezetting van de Roeterseilandcampus van de UvA, met de eis dat de universiteit banden met Israëlische instellingen zou verbreken. De politie ontruimde het kamp de volgende nacht, waarbij 169 mensen werden gearresteerd (Driessen & Stift, 2024, par. 1). In de dagen erna volgden nieuwe bezettingen, demonstraties en protestmarsen. Adviesbureau Berenschot (2025) stelde een rapport op en concludeerde dat het College van Bestuur van de UvA “de weerslag van de situatie in het Midden-Oosten op de UvA onderschat, terwijl er wel aanwijzingen waren voor grootschalige protesten” (p. 22). De protesten leidden tot landelijke media- en politieke aandacht, mede door internationale parallellen, het politiegeweld en schade aan de universiteit.

Op 7 oktober 2024 vond op de Dam in Amsterdam een officiële herdenking plaats voor de slachtoffers van de Hamas-aanval op Israël, terwijl pro-Palestijnse demonstranten elders in de stad protesteerden. Tegelijkertijd organiseerden pro-Palestijnse groepen sit-ins op stations in onder andere Amsterdam, Utrecht en Groningen. De politie trad op met grootschalige inzet en hield honderden demonstranten tegen die richting de Dam wilden trekken (Van der Veen, 2024, par. 1). Het contrast tussen aandacht voor de slachtoffers van Hamas en de Palestijnen, gepaard met vragen rondom het demonstratierecht, bracht deze protesten veel media-aandacht.

Op 6 november 2024 speelde Ajax tegen Maccabi Tel Aviv. De komst van deze Israëlische voetbalsupporters heeft tot ongeregelde heden geleid in Amsterdam. Maccabi-supporters werden gefilmd terwijl ze Palestijnse vlaggen van gebouwen trokken en racistische leuzen riepen; pro-Palestijnse demonstranten reageerden met protesten nabij het stadion (Blokker & Adriaanse, 2024, par. 4). De burgemeester stelde tijdelijk een demonstratieverbod in, maar dit leidde tot verdere spanningen en kritiek op de beperking van het demonstratierecht. De nadruk rondom deze demonstraties lag op antisemitische uitingen en leidde tot grote media-aandacht.

Voor elk van deze gebeurtenissen zijn per nieuwsmidium de eerste twee publicaties na de gebeurtenis geselecteerd die inhoudelijk zijn ingegaan op de activistische participatie. Daarnaast moesten de berichten minimaal driehonderd woorden bevatten.

3.2.2 *Sensitizing concepts*

Voor de inhoudsanalyse zijn *sensitizing concepts* gebruikt die richting geven aan de analyse van mediarepresentaties. Deze richtinggevende concepten fungeren als ‘wegwijzers’: ze zijn niet volledig afgebakend, maar bieden een interpretatief kader voor het

benaderen van data (Blumer, 1954, p. 7; Bowen, 2006, p. 14). Daar waar de data nieuwe inzichten en patronen onthullen die niet binnen de oorspronkelijke sensitizing concepts vallen, wordt de analyse aangepast om deze nieuwe inzichten te integreren (Braun & Clarke, 2006, p. 89). Op basis van het theoretisch kader – waarin onder andere Hall's representatietheorie en Cohen's theorie over morele paniek centraal staan – zijn de volgende concepten geformuleerd om de representaties van pro-Palestina activisme in kaart te brengen:

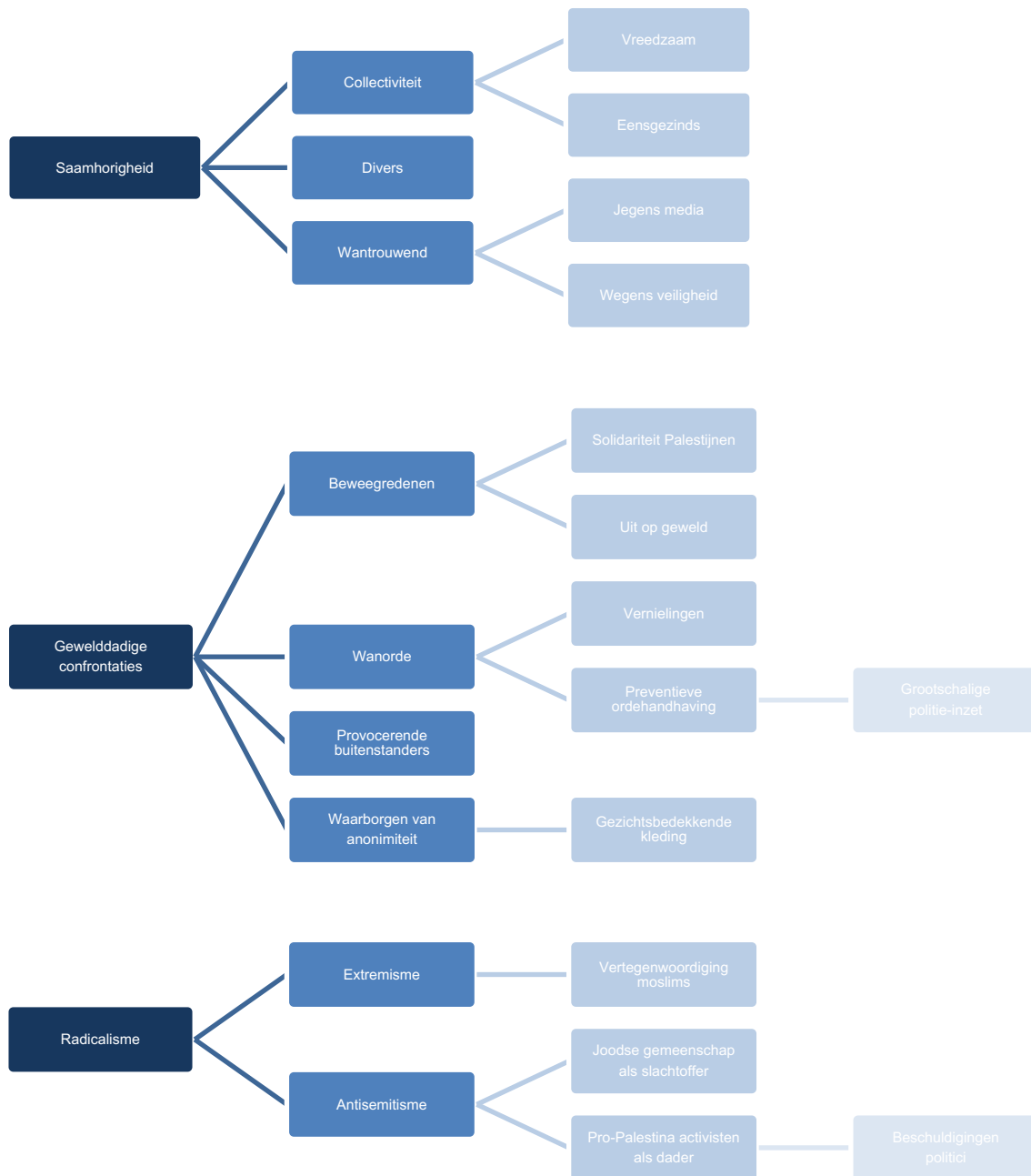
- **Identificatie:** onderzoekt welke woorden of benamingen worden gebruikt voor pro-Palestina activisten. Dit concept richt zich op labels en de betekenis die hieraan gekoppeld is. Op basis van literatuur wordt gekeken naar pro-Palestina activisten als bedreiging in termen zoals: verstorend, afwijkend of gewelddadig.
- **Stereotypering:** onderzoekt of pro-Palestina activisten gereduceerd worden tot bepaalde vaste, generaliseerbare (uiterlijke) kenmerken. Dit concept richt zich op herhaalde kenmerken, gedrag en uiterlijk dat gekoppeld wordt aan pro-Palestina activisten en een vereenvoudigd, collectief beeld neerzet.
- **Stigmatisering:** onderzoekt in hoeverre negatieve waarden aan pro-Palestina activisten worden toegeschreven, die mogelijk kunnen leiden tot sociale uitsluiting. Dit concept richt zich op associaties met criminaliteit, radicalisering en antisemitisme.
- **Perspectieven:** onderzoekt in welke mate alternatieve stemmen en visies aan bod komen in de berichtgeving. Dit concept richt zich op de vraag of activisten zelf aan het woord komen, of dat hun perspectieven worden gemedieerd of gefilterd en hoe dit zich verhoudt tot andere perspectieven.
- **Autoriteiten:** onderzoekt hoe de reacties van autoriteiten zoals overheid, politie, universiteiten of media zelf worden weergegeven. Dit concept kijkt naar de aard van hun reacties en hoe de legitimiteit van deze actoren wordt weergegeven of bevraagd.
- **Sociale controle:** onderzoekt of repressieve maatregelen – zoals politieoptreden, demonstratieverboden of surveillance – worden genormaliseerd. Dit concept kijkt niet alleen naar wie controle uitoefent, maar ook hoe deze controle wordt gepresenteerd, bijvoorbeeld als vanzelfsprekend, noodzakelijk of neutraal.

3.2.3 Thematische analyse

De thematische analyse is datagestuurd en wordt op een iteratieve werkwijze uitgevoerd. Hiervoor wordt een constante vergelijking toegepast, die voortvloeit uit de *grounded theory* van Glaser en Strauss (1967, p. 21). Dit biedt de mogelijkheid verdieping en vernieuwing aan te brengen door systematisch vergelijkingen te maken in de data. Dit coderingsproces wordt door Boeije (2010) omschreven als een constante vergelijkende methode (p. 89). Hiervoor is het van belang dat de data op verschillende niveaus vergeleken, samengevoegd en gereduceerd wordt (Williams & Moser, 2019, p. 47). Gezien de iteratieve werkwijze van deze analyse wordt bij het coderen geen gebruikgemaakt van een vooraf vastgelegd codeerschema (Boeije, 2010, p. 98; Braun & Clark, 2006, p. 22). In plaats daarvan wordt een codeboom gedurende de analyse gevormd.

Dit proces is opgedeeld in drie stappen, namelijk open, axiaal en selectief coderen (Boeije, 2010, p. 89). Om te beginnen is de data open gecodeerd, waarbij de data worden opgesplitst in kleine segmenten die worden voorzien van een beschrijvende code. Deze codes worden bepaald op basis van de inhoud van de data. Dit resulteert in een lijst met beschrijvende codes die bij de volgende stap worden samengevoegd. Bij axiaal coderen worden verbanden gelegd tussen de open codes en deze te reduceren en clusteren, waardoor grotere categorieën ontstaan. Hiervoor worden codes met elkaar vergeleken en waar nodig samengevoegd of opgesplitst. Tot slot is selectief gecodeerd. In deze stap is gezocht naar verbanden tussen de hoofd- en subcategorieën, waaruit de thema's zijn ontstaan. Op basis hiervan kunnen algemene ideeën of theorieën geformuleerd worden. Zodoende kan uiteindelijk de hoofdvraag beantwoord worden. Dit proces heeft een codeboom opgeleverd waarin schematisch staat weergegeven welke subcategorieën onder de hoofdthema's vallen (zie afbeelding 1). De volgende thema's zijn hierin leidend: de saamhorigheid onder pro-Palestina activisten, de gewelddadige confrontaties die terugkeren in de media en de verbanden met radicalisme.

Afbeelding 1 Codeboom inhoudsanalyse



3.3 Diepte-interviews

Gezien de tweede en derde deelvragen om ervaringen draaien, wordt gebruikgemaakt van *Interpretative Phenomenological Analysis (IPA)* om de geleefde werkelijkheid van de participanten zo concreet mogelijk te interpreteren (Smith et al., 2009, p. 1). Hiervoor worden ‘ervaringen’ opgevat als de betekenissen die aan perspectieven en meningen worden gegeven (Smith et al., 2009, p. 2). Diepte-interviews met een focus op het begrijpen

van persoonlijke levenservaringen bieden hier de mogelijkheid toe (Smith et al., 2009, p. 40). Aan de hand van semigestructureerde diepte-interviews is het mogelijk diepgaande inzichten te verkrijgen in onderliggende betekenissen en interpretaties van individuen. Het draait om het begrijpen van hoe individuen persoonlijke ervaringen subjectief beleven en betekenis geven aan die ervaringen.

3.3.1 Steekproef en dataverzameling

Een doelgerichte steekproef heeft tot de selectie van 14 geïnterviewden geleid, met als uitgangspunt het streven naar dataverzadiging binnen de grenzen van deze studie. Betekenisgevende interviews vragen om diepgaande analyse van de manier waarop pro-Palestina activisten betekenis geven aan hun ervaringen, wat een intensieve verwerking van contextuele data vereist.

Er is contact gezocht met pro-Palestina activisten die actief betrokken zijn bij activisme omtrent Israël-Palestina. Zij zijn in eerste instantie gevonden via sociale mediaplatforms en vervolgens zijn aan de hand van een sneeuwbalmethode connecties gebruikt om toegang te krijgen tot perspectieven en meningen van andere activisten (Parker et al., 2019, p. 3). Bovendien is via het netwerk van de onderzoeker contact gelegd met activisten die konden doorverwijzen naar nieuwe contacten. Gezien de motieven voor activisme uiteenlopen van solidariteit en rechtvaardigheid tot persoonlijke verbondenheid, en gezien de gevoelige aard van het onderwerp, kan het werven via bekenden een gevoel van veiligheid en vertrouwen opbouwen (Biernacki & Waldorf, 1981, p. 153). Voor een zo gevarieerd mogelijke steekproef is geprobeerd rekening te houden met gender, leeftijd en etniciteit (David & Shalhoub-Kevorkian, 2023, p. 1951; Haugbølle, 2024, p. 269).

De geïnterviewden in deze studie moesten aan een aantal inclusiecriteria voldoen. Zij positioneren zichzelf aan de pro-Palestina- of anti-Israëlkant in het Israël-Palestina debat. Dit kan individueel of als onderdeel van een groep of organisatie zijn. Zij uitten hun positie in dit debat door deelname aan acties. Activisme wordt in deze studie opgevat in de breedste zin van het woord. Dit betekent dat naast de voor de hand liggende vormen van activisme, zoals demonstraties en protestmarsen ook andere vormen, zoals het plaatsen van online sociale mediaberichten, geldinzamelacties, campagnes, educatieve lezingen en petitie worden meegerekend. Tot slot beschikken zij over kennis met betrekking tot de rol van politiek en media in het debat. Deze inclusiecriteria hebben tot een variatie in participanten geleid (zie tabel 1).

Tabel 1 Geïnterviewden

Pseudoniem	Leeftijd	Achtergrond	Woonplaats	Studie of carrière	Activisme
Timon (m)	36	Surinaamse afkomst	Stad in Zuid-Holland	Werknemer bij financiële instelling	Mede-organisator vakbond en vakbondslid
Joep (m)	23	Nederlandse afkomst	Stad in Gelderland	Bachelor student Psychologie	Mede-organisator actiegroep en vakbondslid
Kyra (v)	50	Tunesische afkomst	Dorp in Overijssel	Werknemer bij zorginstelling	Vrijwilliger bij acties van Plant een Olijfboom
Sophie (v)	47	Nederlandse afkomst	Stad in Noord-Holland	Werknemer bij Human Resources	Vrijwilliger bij acties van Plant een Olijfboom
Fiona (v)	31	Nederlandse afkomst	Stad in Utrecht	Pedagogisch coach bij kinderopvang	Vrijwilliger bij acties van Plant een Olijfboom
Dirk (m)	23	Nederlandse afkomst	Stad in Zuid-Holland	Software ontwikkelaar	Ledenparlement van de FNV en vakbondslid
Truus (v)	70	Nederlandse afkomst	Stad in Zuid-Holland	Gepensioneerd eigenares taalschool	Collecteren en demonstreren voor Palestina
Gina (v)	32	Nederlandse afkomst	Stad in Noord-Holland	Maatschappelijk werker buurtteam	Demonstreren voor Palestina en bewustwording
Jet (v)	26	Nederlandse afkomst	Stad in Zuid-Holland	Docent universitaire instelling	Demonstreren voor Palestina en online activisme
Teuntje (v)	25	Nederlandse afkomst	Stad in Overijssel	Bachelor student Creative Technology	Demonstreren voor Palestina en bewustwording
Ghazal (v)	34	Iraanse afkomst	Stad in Overijssel	Chef-kok in restaurant	Educatieve initiatieven en bewustwording
Amira (v)	48	Palestijnse afkomst	Stad in Noord-Holland	Software ontwikkelaar	Lid bij Erev Rav, demonstreren voor Palestina
Ezra (x)	25	Nederlandse afkomst	Stad in Noord-Holland	Master student Filosofie	Demonstreren voor Palestina en bewustwording
Imane (v)	52	Zuid-Amerikaanse afkomst	Stad in Zuid-Holland	Docent universitaire instelling	Demonstreren voor Palestina en educatieve lessen

De geïnterviewden variëren in de vorm van activisme, uiteenlopend van het bijwonen van demonstraties en protestmarsen, geldinzamelacties, online activisme en het opzetten en organiseren van actiegroepen en vakbonden. Alle geïnterviewden zijn in verschillende mate betrokken geweest bij pro-Palestina activisme. Voor sommige van hen speelt dit een prominente rol in hun dagelijks leven en anderen zijn voorheen actief geweest en zijn nu, hoewel nog steeds betrokken, minder actief. De leeftijden van de geïnterviewden lopen uiteen van 23 tot 70 jaar. De meerderheid is vrouw, en alle participanten op één na wonen, hoewel verdeeld over Nederland, in een stad. In studie of carrière verschillen de participanten wijdverbreid.

Uiteindelijk zijn zowel *face-to-face* als online gesprekken gevoerd die variëren in een tijdsduur tussen de 45 en 75 minuten. Twaalf van de veertien interviews zijn in het Nederlands afgenomen, de resterende twee interviews in het Engels. In de analyse zijn citaten uit deze Engelstalige interviews vertaald naar het Nederlands. Door de omvang van 14 interviews was het mogelijk om voldoende diepgang en variatie te realiseren. Bovendien werd tijdens de laatste interviews herhaling geconstateerd en werden nauwelijks nieuwe thema's besproken, wat duidt op verzadiging.

3.3.2 Topiclijst

De topiclijst voor de interviews is samengesteld uit de concepten die naar voren komen in de theorie en uit de inhoudsanalyse. Hieruit zijn verschillende thema's gekozen om een gedetailleerd beeld te schetsen van pro-Palestina activisten. Een constante vergelijking, zoals omschreven door Boeije (2010) heeft gedurende het proces van interviews afnemen ruimte gecreëerd om te kunnen reflecteren op de topiclijst, nieuwe vragen te integreren en eventuele ontbrekende of overbodige thema's te constateren (p. 83). Zo bleek uit de interviews dat de geïnterviewden hun activisme op verschillende wijze duiden en het onderscheid hierbij van waarde is voor hen. Deze constatering werd na het derde interview gedaan en vervolgens is aan de geïnterviewden gevraagd naar terminologie die zij aanhouden om de gebeurtenissen in Palestina en hun activisme te duiden.

Allereerst is ervoor gezorgd dat de standpunten van de geïnterviewden rondom Israël-Palestina helder waren. Op deze open vraag is op veel verschillende manieren geantwoord, wat ertoe heeft geleid dat de geïnterviewden veel konden vertellen en vanuit de onderzoeker gemakkelijk kon worden gevraagd om verdere toepassing rondom het activisme.

Vervolgens zijn verschillende thema's leidend geweest in het verloop van de interviews op basis van literatuurstudie en voorgaande inhoudsanalyse. Om te beginnen is gevraagd hoe de geïnterviewden in contact zijn gekomen met deze beweging, wat hun motivaties zijn (geweest) en op welke terreinen zij actief zijn, bijvoorbeeld demonstraties op straat of online activisme. Vervolgens is hen gevraagd toe te lichten hoe zij acties hebben ervaren. Hierbij werd gevraagd naar verschillende ervaringen en indien mogelijk een onderscheid gemaakt tussen meer vreedzame en meer confronterende ervaringen. De keuze om dit onderscheid te benadrukken volgt uit enerzijds de literatuurstudie die laat zien dat pro-Palestina activisten met repressie te maken hebben (Amnesty International, 2024a, p. 26; Fekete, 2024, p. 101), en anderzijds de inhoudsanalyse die laat zien dat bij pro-Palestina acties confrontaties in de media centraal worden gesteld. In de interviews heeft dit ertoe geleid dat is doorgevraagd naar verschillende vormen van repressie en mogelijke obstakels bij het uitvoeren van pro-Palestina acties.

Hierbij is ook ruimte gegeven om te praten over de verwevenheid met de politiek, aangezien uit literatuurstudie en de inhoudsanalyse beleidsmaatregelen ook een rol blijken te spelen bij repressie tegen activisten (Amnesty International, 2024a, p. 26; Fekete, 2024, p. 101). Hiervoor is de geïnterviewden gevraagd welke reacties zij vanuit de politiek op pro-Palestina activisme horen. Indien zij geen voorbeelden konden geven, zijn hier voorbeelden uit de inhoudsanalyse benoemd (zie hoofdstuk 4). Vervolgens is gevraagd in hoeverre deze reacties een rol spelen in het vormgeven van hun politieke participatie.

Ten tweede is het verband tussen de acties en de media gelegd. Hiervoor is aan de geïnterviewden gevraagd welke keuzes zij maken in het volgen van verschillende soorten media en wat hen opvalt aan de berichtgeving over acties waarbij zij aanwezig waren. De inhoudsanalyse liet zien dat uiteenlopende kenmerken gekoppeld worden aan pro-Palestina activisme. Daarom is gevraagd naar het beeld dat de geïnterviewden zelf terugzien in de media. Indien de geïnterviewden zelf terugkerende kenmerken uit de inhoudsanalyse (zie hoofdstuk 4), zoals saamhorigheid en diversiteit, maar ook naar de verwijten van extremisme en antisemitisme niet benoemd hadden, is hier specifiek naar gevraagd.

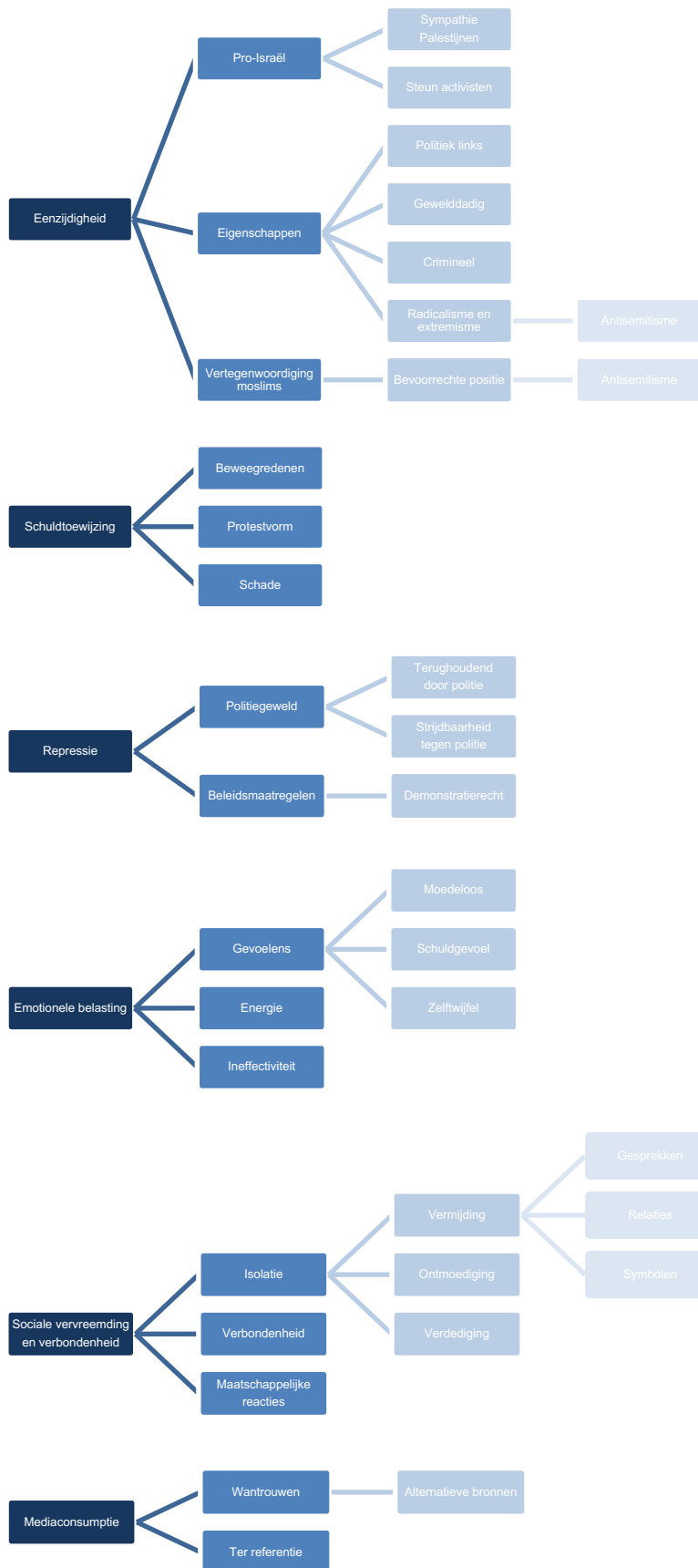
Tot slot is de focus verschoven naar de rol van mediarepresentaties bij de politieke participatie en het persoonlijke leven. Uit de literatuurstudie is gebleken dat mediarepresentaties activisten zowel kunnen beperken als motiveren (Benford & Snow, 2000, pp. 626 en 631; Gagnon, 2024, p. 55). Om deze reden is gevraagd in hoeverre het beeld over activisten in de media een rol speelt bij keuzes rondom hoe, waar en wanneer zij actievoeren, en of er momenten zijn geweest waarop ze overwogen hebben om minder, meer of anders activistisch te zijn. Gezien de literatuur wijst op de rol van psychologische

en sociale gevolgen voor het individu, publieke steun, toegenomen repressie en (sociale) media is in dit deel van het interview specifiek stilgestaan bij deze factoren.

3.3.3 Thematische analyse

De interviews zijn getranscribeerd (zie bijlage B). De verzamelde transcripten vormen de data die geanalyseerd is met behulp van het softwareprogramma ATLAS.Ti. Hiervoor is een thematische analyse toegepast, zoals omschreven bij de kwalitatieve inhoudsanalyse in paragraaf 4.2.3. De volgende thema's zijn gevonden en weergegeven in een codeboom (zie afbeelding 2): eenzijdigheid in representaties, schuldtoewijzing aan pro-Palestina activisten, repressie, emotionele belasting en sociale vervreemding, en mediaconsumptie.

Afbeelding 2 Codeboom diepte-interviews



3.4 Ethiek, betrouwbaarheid en validiteit

Alvorens de interviews zijn afspraken gemaakt rondom anonimiteit van de geïnterviewden en mondeling toestemming gegeven voor de audio-opname. Gezien de veiligheidsrisico's die participanten in deze studie ervaren, is ervoor gekozen niet alleen de naam te anonimiseren, maar ook mogelijke contexten waaruit is af te leiden wie aan het woord is. Dit betekent dat de specifieke woonplaats niet is benoemd. In plaats daarvan is ervoor gekozen om te benoemen of de desbetreffende persoon in een stad of dorp woont en daarbij de provincie te vermelden. Tevens zijn persoonlijke details weggelaten, zoals de specifieke werkplek of de stad en/of instelling waar de participanten een opleiding volgen. Deze ethische overwegingen vinden weerklank in een bericht van *OneWorld* over tientallen (pro-Palestina) demonstranten die onaangekondigd bezoek kregen van de politie, zonder dat sprake was van strafbare feiten (Hoogenboom, 2025a, par. 1). Deze context bevestigt mogelijke risico's die activisten lopen.

Daarnaast was een vertrouwensrelatie met de participanten essentieel, evenals het creëren van een onbevooroordeelde ruimte waarin zij hun perspectieven konden delen (Roulston & Choi, 2018, p. 240; Smith et al., 2009, p. 41). Zoals Smith et al. (2009) verwoorden, gaat het ook hier om representatie: "To say that something is 'confidential' is to say that no one else will see it, and this is not the case. The counterpoint to this is 'representation'" (p. 52). De eerdergenoemde 'insiderpositie' in deze studie heeft dit bevorderd. Mijn keuze om solidariteit expliciet te maken vraagt om een reflecterende en kritische houding, waarin ik mij bewust ben van mijn positie en interpretaties als onderzoeker (Smith et al., 2009, p. 7; Rose, 1997, p. 306).

Door mijn betrokkenheid bestaat het risico van selectieve interpretatie of bevestigingsbias ten koste van de betrouwbaarheid (Brannick & Coghlan, 2007, p. 69; Dwyer & Buckle, 2009, p. 59). Om de betrouwbaarheid te waarborgen is allereerst zo transparant mogelijk gewerkt, om ervoor te zorgen dat deze studie een nauwlettende replicerbaarheid heeft, hoewel de eigen interpretatie van de onderzoeker de resultaten ook beïnvloedt (Roulston & Choi, 2018, pp. 18-19). De manier waarop het onderzoeksmateriaal geselecteerd is en de verschillende analysestappen zijn daarom gedetailleerd uiteengezet. Gesteld kan worden dat deze studie niet geheel replicerbaar is, maar gepoogd is de betrouwbaarheid zo hoog mogelijk te houden.

Silverman (2011) beargumenteert dat naast de betrouwbaarheid ook de validiteit een rol speelt bij de kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek (p. 351). Wat betreft de validiteit meet deze studie wat het beoogde te meten. Of dit representatief is, kan niet met zekerheid gesteld worden. Wel wordt verwacht dat de thema's die uit deze studie naar voren zijn gekomen in een bredere groep spelen.

4. Resultaten inhoudsanalyse

Dit hoofdstuk beschrijft de resultaten van de inhoudsanalyse om zo antwoord te geven op de eerste deelvraag: *Hoe zien de representaties van pro-Palestina activisme in de Nederlandse media eruit?* Hiervoor is de berichtgeving van *De Telegraaf*, *De Volkskrant* en *NRC* geanalyseerd. De verschillende thema's die aan bod komen zijn: saamhorigheid onder pro-Palestina activisten, gewelddadige confrontaties met pro-Palestina activisten en radicalisering van pro-Palestina activisten.

4.1 Saamhorigheid onder pro-Palestina activisten

Saamhorigheid onder activisten is een van de meest terugkerende eigenschappen die in berichtgeving naar voren komt. Dit verwijst in deze context naar de onderlinge verbondenheid binnen een collectieve organisatie van de pro-Palestina beweging, zoals die in de media wordt weergegeven. In de berichtgeving wordt deze eigenschap op uiteenlopende manieren geïnterpreteerd. Sommige media presenteren de saamhorigheid als vreedzame solidariteit, terwijl andere kritiek uiten op de eensgezindheid en volgzaamheid.

Sommige berichten presenteren saamhorigheid positief als vredige solidariteit: "Op maandagavond oogt het terrein nog als een festival. Er klinkt Palestijnse muziek. Er wordt geflirt, gezongen en gedanst. Er is soep voor een weeshuis" (*NRC*). Deze beschrijvingen roepen een beeld op van vreedzaamheid en solidariteit. Tegelijkertijd karakteriseren sommige media de collectieve saamhorigheid als eensgezindheid en volgzaamheid. Berichtgeving spreekt over een "ijzeren groepsdiscipline" en benadrukt dat "van meningsverschil of twijfel binnen de organisatie" geen sprake lijkt te zijn (*NRC*). Een meer kritische houding wordt aangenomen tegenover de "volgzame kudde" pro-Palestina activisten wanneer media hun gedrag omschrijven als "huiveringwekkende meeloperij" (*De Telegraaf*). Een citaat dat deze uniformiteit illustreert:

Er is een aanvoerder die de kreten voorzeft en de studenten herhalen ze gedwee alsof het zombies op de automatische piloot zijn. De behoefte te volgen is zo groot, dat er soms alvast maar wordt begonnen met het herhalen van de instructies die ze krijgen. Het maakt niet uit welke opdracht je de activisten geeft, ze doen het zonder vragen en zonder na te denken.

De Telegraaf, 10 mei 2024

Tegelijkertijd zetten media de activisten ook als een diverse groep neer. Uiteenlopende termen die media gebruiken om pro-Palestina activisten te omschrijven, zijn: “pro-Palestijnen”, “actievoerders”, “sympathisanten” en “anti-Israëlbetogers”. Dit laat zien dat er variatie is in hoe media hen karakteriseren. Daarnaast benoemen zij het “diverse pluimage” onder de activisten, variërend van “doorgewinterde activisten” tot “toevallige voorbijgangers” (*NRC*). Hierbij maken media onderscheid tussen studenten, oudere demonstranten of groepen die “meer bereid tot vechten” zijn (*De Volkskrant*). De verschillende typen activisten koppelen media aan verschillende typen protesten. Hierbij vergelijken media de pro-Palestina UvA-studenten met aanwezige “reischoppers” bij de wedstrijd van Maccabi Tel-Aviv: “Het is een ander publiek dan normaal bij pro-Palestijnse demonstraties” (*De Volkskrant*). Zo maken media een verschil tussen de “gewelddadige” activisten en degenen die zich hiervan distantiëren. Hieruit blijkt dat sommige media ruimte laten voor de diversiteit binnen de beweging, wat het beeld van een uniforme groep relativeert.

Opvallend is dat de meeste berichtgeving expliciet gericht is op de “gewelddadige” activisten en media daarbij de nadruk leggen op de wantrouwende houding – jegens media, politie en de samenleving in bredere zin. Zo beschrijven zij hoe demonstranten journalisten weren en hen de toegang tot het demonstratiegebied ontzeggen:

Tussen en aan de tentjes hangen spandoeken en Palestijnse vlaggen. Sommige demonstranten dragen een keffiyeh, een Palestijnse sjaal. Attributen die ook van pas blijken te komen, zodra een verslaggever en cameraman van De Telegraaf het veld oplopen. Met de spandoeken en sjaaltjes wordt hun het zicht ontnomen. ‘Everytime the media lies, another child in Gaza dies’, roepen de demonstranten, terwijl een groep de Telegraaf-medewerkers van het veld verdrijft.

NRC, 7 mei 2024

Volgens sommige berichten zijn pro-Palestina activisten nauwelijks bereid om met journalisten in gesprek te gaan. “Vrijwel geen demonstrant praat met journalisten. Verslaggevers worden doorverwezen naar ‘een woordvoerder’ en er wordt openlijk toegegeven dat er een spreekverbod geldt” (*De Telegraaf*). Dit kan het beeld versterken van een centraal aangestuurde, gesloten beweging.

Daarnaast komt herhaaldelijk naar voren dat activisten alert zijn op hun veiligheid en onderling solidair in het vermijden van gevaar. Zo vermeldt de berichtgeving dat “dringende oproepen” onder pro-Palestina demonstranten rondgaan en zij elkaar waarschuwen voor

mogelijke confrontaties: “Draag deze week geen pro-Palestijnse symbolen in Amsterdam’, klinkt het in pro-Palestijnse appgroepen. ‘Er zijn hooligans in de stad” (*De Volkskrant*). Dit onderstreept dat activisten zich bewust zijn van risico’s en elkaar actief waarschuwen en beschermen – wat op zijn beurt hun saamhorigheid opnieuw bevestigt.

Kortom, media representeren saamhorigheid onder pro-Palestina activisten als een veelzijdig kenmerk dat verschillende betekenissen kan aannemen. Of deze collectieve verbondenheid wordt gepresenteerd als vreedzame solidariteit of als uniforme volgzaamheid binnen de groep, hangt af van het perspectief van de berichtgeving. Tegelijkertijd laten sommige media ruimte voor nuance door verschillen binnen de beweging te benoemen.

4.2 Gewelddadige confrontaties met pro-Palestina activisten

Gewelddadige confrontaties komen in de media vaak naar voren. Hiermee doelen media doorgaans op situaties waarin protesten uitmondten in fysieke botsingen, vernieling of dreiging, vaak tussen activisten en politie of tussen tegengestelde demonstrerende groepen. In de berichtgeving over pro-Palestina activisme verschuift de aandacht geregeld van de inhoudelijke boodschap naar deze vormen van escalatie.

De beweegredenen van pro-Palestina activisten verwoorden media op verschillende wijzen: variërend van kritiek op de rol van Nederlandse universiteiten en het zichtbaar maken van de vermeende medeplichtigheid van de Nederlandse regering, tot “onwelgevallige politieke opvattingen, gedreven door verontwaardiging over het optreden in Gaza” (*De Volkskrant*). Soms trekken media de oprechtheid van deze beweegredenen openlijk in twijfel en verwijten pro-Palestina activisten andere motieven te hebben: “Voor geen van deze groepen is het welzijn en de welvaart van Palestijnen van belang: zij hebben andere motieven dan de stichting van een bloeiende samenleving in Gaza en op de Westelijke Jordaanoever” (*De Telegraaf*).

Hoewel in de berichtgeving ruimte is voor protesten die “aanvankelijk gemoedelijk verlopen” (*De Volkskrant*), en media beweegredenen benoemen, leggen zij de nadruk op “vernieling”, “dreiging” en “geweld” als gevolgen van deze acties. Zo beschrijven media dat protesten “strak georganiseerd” zijn door “professioneel georganiseerde studenten” (*NRC*). Daarbij wijzen zij op gewelddadige incidenten die als georganiseerd worden neergezet. In de nacht van de Maccabi-rellen waar confrontaties waren tussen Israëliëse voetbalsupporters en pro-Palestina demonstranten, delen media het volgende over de pro-Palestina beweging: “De ‘Jodenjacht’ was al ruim van tevoren aangekondigd op berichtendienst Telegram. Naar verluidt kwamen relschoppers van ver buiten Amsterdam

om mee te vechten tegen ‘zionisten’” (*De Telegraaf*). Dergelijke bewoordingen positioneren activisten als bron van gevaar en dreiging.

Regelmatig beschrijven media hoe protestlocaties veranderen in plekken van destructie en wanorde, door bijvoorbeeld het opbouwen van barricades, vernielingen of het bekogelen van autoriteiten. De wijze waarop zij dit omschrijven verschilt. Soms duiden media de barricades als proactieve blokkades ter voorbereiding op confrontaties met de politie, terwijl andere berichten nadrukkelijk de chaos en materiële schade benoemen:

Dinsdag, even na middernacht, is het bezette terrein van de UvA een ravage. Op de ramen van het gebouw van Psychologie is met graffiti ‘Fuck Israil’ [*sic*] gespoten, en ‘ACAB’ (all cops are bastards). Honderden bakstenen zijn uit de grond gehaald en tegen de meters dikke barricaden gekwakt. Jongeren - helemaal in het zwart, hun gezichten verborgen achter keffiyehs - kalken ‘Free Gaza’ op vuilnisbakken.

NRC, 8 mei 2024

Het geweld rondom pro-Palestina protesten belichten media op uiteenlopende manieren. Sommige berichten benadrukken de manier waarop activisten geweld gebruiken tegen politie of tegenstanders, terwijl andere berichten focussen op het politiegeweld dat tegen activisten wordt gebruikt. Wanneer media de verstoring van de openbare orde door activisten belicht, benoemen zij de “gewelddadige” bijdrage van activisten expliciet: “Demonstranten bekogelen agenten met vuurwerk en met de bakstenen die ze uit het trottoir hebben getrokken” (*De Volkskrant*). Ook de woordkeuze in de berichtgeving verwijst frequent naar aanzetten tot geweld: termen als “bestormen”, “bezetten” of “aanvallen” worden gebruikt om de acties van pro-Palestina activisten te beschrijven.

Het optreden van de politie omschrijven media als preventief ingrijpen, “orde in de chaos scheppen” en het “voorkomen van escalatie” (*De Telegraaf*). “Na enige tijd werd de sfeer grimmiger en moest de politie schild en wapenstok gebruiken om de demonstranten bij elkaar te drijven” (*De Volkskrant*). De berichtgeving definieert dit politieoptreden voornamelijk als noodzakelijk voor het in bedwang houden van de activisten en het garanderen van de openbare orde. Zo beschouwen media bijvoorbeeld de grootschalige politie-inzet van “honderden ME’ers, aanhoudingseenheden, hondengeleiders, ruiters en ondersteunend personeel” als essentieel voor “een rustige aftocht” (*De Telegraaf*). Tevens benadrukken media dat die grootschalige politie-inzet “uitzonderlijk veel” is, waarna zij vervolgens benoemen dat alsnog “de vlam in de pan” sloeg (*De Volkskrant*).

De berichten benadrukken dat activisten geen gehoor geven aan de politie: “Veel demonstranten gaven bij aankomst gehoor aan de opdracht om te vertrekken. Anderen bleven staan en riepen leuzen naar de politie” (*De Volkskrant*). En hoewel media het politieoptreden veelal beschrijven als noodzakelijk voor de ordehandhaving, tonen enkele berichten meer tolerantie richting pro-Palestina activisten door de harde, meer gewelddadige middelen die politie inzet te benoemen: “Zachtzinnig gaat het er niet aan toe. Met een shovel werkt de politie zich door de barricades. Agenten slaan er met hun wapenstokken flink op los” (*De Volkskrant*).

Niet alleen de rol van de politie wordt genoemd in verband met escalaties, maar media beschrijven ook de aanwezigheid van tegenstanders, met name pro-Israël demonstranten. Diverse berichten benadrukken situaties waarin de aanwezigheid van pro-Israëlische actievoerders tot “provocaties” leiden. Soms schetsen media deze groepen als de aanleiding voor confrontaties. In andere gevallen stellen media hen voor als tegenstanders van antisemitisch geweld:

De mannen [tegenstanders] vinden dat de gemeente en de politie te weinig doen tegen pro-Palestijnse protesten. ‘We wilden met een tegengeluid komen’, zeggen ze. ‘Bovendien zagen we dat dit niet echt een pro-Palestijns protest was, maar eerder een antisemitische demonstratie. Pure Jodenhaat.’

De Volkskrant, 8 mei 2024

Dit citaat laat zien dat de confrontaties niet alleen gewelddadig zijn, maar ook ontstaan door politieke of morele verontwaardiging.

Tevens besteden media aandacht aan de angst die leeft onder activisten voor repressie. Soms stellen media dat niemand bang lijkt “voor een nachtje cel” (*NRC*), maar voornamelijk benadrukken zij dat activisten wel bang zijn: “Op woensdag zijn er al veel Maccabi-supporters in de stad, er leeft angst onder pro-Palestijnse activisten” (*De Volkskrant*). Media presenteren anonimiteit, het dragen van gezichtsbedekking en het vermijden van perscontact, als bescherming tegen dreiging: “Veel actievoerders proberen onherkenbaar te blijven onder een capuchon, achter een mondkapje of door een traditionele Palestijnse sjaal om het hoofd te knopen” (*De Volkskrant*). Tegelijkertijd geven media ook gehoor aan de angst die mensen hebben voor activisten: “Een Israëlische hotelmanager, die uit angst voor repercussies alleen wil spreken als zijn naam en die van het hotel niet worden genoemd, vertelt dat gasten hem in paniek belden” (*De Volkskrant*).

Deze wederzijdse angst draagt bij aan een beeld van activisten als zowel bedreigd als bedreigend.

Samenvattend laten de mediarepresentaties zien hoe pro-Palestina activisten vaak worden neergezet in het licht van gewelddadige confrontaties, waarbij media zowel het handelen van pro-Palestina activisten als de reactie van politie en tegenstanders benadrukken. Deze focus op escalatie en vernielingen beperkt regelmatig de aandacht voor inhoudelijke beweegredenen van het protest. Tegelijkertijd wisselt de berichtgeving tussen activisten als bedreiging en als bedreigden – wat bijdraagt aan een conflictgedreven beeld van pro-Palestina activisme in de publieke ruimte.

4.3 Radicalisering van pro-Palestina activisten

Radicalisering verwijst in deze context naar het proces waarbij pro-Palestina activisten steeds extremere overtuigingen en gedragingen aannemen die kunnen botsen met dominante maatschappelijke normen. Dit begrip passen media veel toe om bepaalde vormen van protest of overtuiging te duiden als buiten de grenzen van het legitieme publieke debat. Dat blijkt uit associaties in de media met religie, extremisme, antisemitisme of geweld.

Wat opvalt is dat media pro-Palestina activisme vaak in verband brengen met radicalisme en extremisme. Zo trekken zij een vergelijking tussen activisten, “aanhangers van ultralinkse ideologieën”, “jihadisten”, “anarchisten” en “felle extremisten” die “de islamisering van de hele wereld nastreven” en “proberen de vrije samenleving te ontwrichten” (*De Telegraaf*). Dergelijke associaties positioneren het activisme niet alleen als politiek, maar als een extreem gevaar voor de samenleving.

Bovendien betrekken media de islam bij pro-Palestina activisme. “Dat het moslimactivisme een stuwende kracht is achter deze demonstraties is geen verrassing. Het gaat immers om Palestijnen en Israël” (*De Telegraaf*). Een verband dat zich breder uittrekt tot uitingen van geweld: “De islamisten lijken vaak de leiding te hebben bij de demonstraties, zij zijn de types die het agressiefst de politie en tegenstanders provoceren” (*De Telegraaf*). De betrokkenheid van moslims presenteren media als vanzelfsprekend, maar ook als problematisch wanneer zij religieuze motivatie als oorzaak van geweld voorstellen. Het risico dat de islamitische gemeenschap als geheel verantwoordelijk wordt gehouden voor het geweld tijdens protesten krijgt ook gehoord in media: “Een vrouw waarschuwt voor ‘de gevolgen voor de islamitische gemeenschap, die de schuld zal krijgen’” (*De Volkskrant*).

In de berichtgeving over pro-Palestina activisme spelen beschuldigingen van antisemitisme en verwijzingen naar historische gebeurtenissen een belangrijke rol. Zo komen beschuldiging van antisemitisme en verwijten van een “Jodenjacht” vanwege bepaalde “antizionistische leuzen”, symbolen of de timing van protesten in de media. “Halsema ‘begrijpt heel goed dat dit de herinnering aan pogroms terugbrengt’” (NRC). Op deze manier benadrukken media het beeld van pro-Palestina activisten als daders die verantwoordelijk zijn voor het onveiligheidsgevoel van de Joodse gemeenschap in Nederland. “De Jodenjacht op aanhangers van Maccabi Tel Aviv donderdagnacht in Amsterdam veroorzaakte wereldwijd verontwaardiging. Belangrijkste kritiek: de politie deed niets om Joodse supporters te beschermen tegen aanvallen van pro-Palestina-relschoppers” (*De Telegraaf*). Dit citaat laat zien hoe media bijdragen aan het verantwoordelijk houden van de pro-Palestina beweging voor aanvallen tegen de Joodse gemeenschap. Dat pro-Palestina activisten als daders worden aangewezen, benadrukken media door de ruimte die zij geven aan het woord van politici. Sommige politici koppelen pro-Palestina activisten direct aan geweld en antisemitisme:

Politici reageerden direct op de ongeremdheden, en vooral op de beelden van deze meppende mannen. ‘Schoonvegen die bende en oppakken dat tuig’, schreef Caroline van der Plas (BBB) op X. ‘Als je maar hard genoeg ‘genocide’ roept en lang genoeg antisemitisme laat voortwoekeren, dan wordt vanzelf elk middel heilig’, noteerde oud-ChristenUnie-leider Gert-Jan Seegers. ‘Zelfs het aftuigen van Joodse studenten.’

De Volkskrant, 8 mei 2024

Andere politici benadrukken het verband tussen pro-Palestina activisten, de protesten en antisemitisme. Over de pro-Palestina sit-ins op stations op 7 oktober 2024 die gelijktijdig plaatsvonden met de herdenking voor de slachtoffers van de Hamas-aanval op de Dam in Amsterdam, delen media het volgende: “VVD-leider Dilan Yesilgöz onderschreef de bewering dat de NS antisemitisme faciliteert als ze dit soort demonstraties toestaan” (NRC). Daarentegen benadrukken media ook de andere kant, door bijvoorbeeld tegenwicht te bieden tegen bepaalde uitspraken: “Voor een burgemeester is een pro-Palestinademonstratie op 7 oktober niet anders dan eentje op welke datum dan ook. Want ‘het recht op betoging’ is nu eenmaal ‘een grondwettelijke vrijheid’” (NRC).

Gelijktijdig focussen media op de angst binnen Joodse gemeenschappen, de “weerloze mensen” (*De Telegraaf*). Media citeren Joodse en Israëliëse stemmen vaker en

positioneren hen als slachtoffers. “Israëliërs worden opgejaagd door antisemitische hordes en uitgescholden, geschopt en geslagen” (*De Telegraaf*). Deze beeldvorming plaatst activisten in een rol van dader tegenover een kwetsbare minderheid. Tegelijkertijd nuanceren media hierin en benadrukken dat “er nog geen aanwijzingen” waren dat “ook Joodse Amsterdammers of bijvoorbeeld synagogen doelwit waren” (*De Telegraaf*). Sommige berichten representeren daarvoor pro-Palestijnse stemmen:

Supporters van de Israëlische voetbalclub Maccabi uit Tel Aviv, die naar Amsterdam waren gekomen voor de wedstrijd van hun club tegen Ajax, werden donderdagnacht na de wedstrijd belaagd en aangevallen. In veel media werden ze neergezet als slachtoffers van anti-Joods geweld, zegt Rijnberg. Maar óók zij waren agressief, verbrandden een Palestijnse vlag en riepen nare dingen over de mensen in Gaza.

NRC, 11 november 2024

In een klein deel van de berichten zetten media pro-Israëlische activisten neer als daders van geweld in plaats van slachtoffers: “Op beelden is te zien hoe Israëliërs een Palestijnse vlag van een gebouw op het Rokin trekken en in brand steken en ruiten van de woning kapotslaan” (*De Volkskrant*).

Pro-Palestina activisten proberen zichzelf te distantiëren van antisemitisme en benadrukken dat hun kritiek zich richt op Israëlische politiek en niet op Joden als bevolkingsgroep: “We zijn hier om ons uit te spreken tegen de bezetting van Palestina, niet om Joden te haten” (*NRC*). Deze uitspraken laten zien hoe activisten zichzelf positioneren als slachtoffer die uit zelfbescherming handelen: “Op het grasveldje bij de campus verzamelen zich zo'n honderd demonstranten. Twee bruggen die het veld verbinden met de rest van de campus, worden met pallets en planken gebarricadeerd. ‘Om escalerende partijen tegen te gaan’, zegt een demonstrant” (*NRC*).

Kortom, media representeren pro-Palestina activisten vaak in het licht van radicalisering en extremisme. Hoewel sommige berichtgeving ruimte biedt aan activisten om zich te distantiëren van antisemitisme of geweld, is er meer aandacht voor het beeld waarin activisten worden gepositioneerd als daders tegenover een kwetsbare Joodse gemeenschap.

5. Resultaten diepte-interviews

Dit hoofdstuk beschrijft de resultaten van de thematische analyse om zo antwoord te geven op de tweede en derde deelvragen: *Hoe ervaren pro-Palestina activisten hun representaties in de Nederlandse media? En welke rol spelen de representaties van pro-Palestina activisten bij hun politieke participatie?* Hiervoor zijn diepte-interviews afgenomen met pro-Palestina activisten. De verschillende thema's die aan bod komen zijn: de eenzijdigheid die pro-Palestina activisten terugzien in de mediaberichtgeving, de repressie die zij ervaren in hun politieke participatie, de psychologische belasting en sociale vervreemding ten gevolge van hun representaties en de rol van sociale media.

5.1 Eenzijdigheid in representaties van pro-Palestina activisme

Eenzijdigheid verwijst in deze context naar het gebrek aan diversiteit en balans in de manier waarop media berichten over Israël-Palestina en over pro-Palestina activisten. Alle geïnterviewden ervaren dat de media eenzijdig berichtgeven over Israël-Palestina en benadrukken het “pro-Israëliësch” beeld dat zij terugzien. Dat is volgens hen niet alleen van invloed op het beeld over Israël-Palestina, maar ook op de sympathie voor Palestijnen en steun voor de pro-Palestina activisten. Zo vertelt Amira: “Ik zie nog steeds veel dehumanisering van Palestijnen. En ook van de activisten”. Truus, die zich al sinds haar afstuderen in 1981 verdiept in de gebeurtenissen in Palestina, legt ze uit hoe een ander beeld over Israël-Palestina meer steun voor de beweging had kunnen betekenen: “Stel dat het vanaf begin ergens vorig jaar niet als ‘pro-Palestijns’ maar als ‘tegen genocide’ was geframed, dan had je een veel bredere beweging kunnen krijgen”. Wat geïnterviewden nu vooral zien is dat het mensen ervan weerhoudt om zich aan te sluiten bij de beweging. Jet ziet dat de media een verantwoordelijkheid hebben in het actief veranderen van het beeld over pro-Palestina activisten:

Als je als media zijnde steeds meer publiceert over Gaza en de Westbank én kritische geluiden naar Israël toe een plek geeft, dan denk ik dat dat bijna automatisch ook weerspiegelt in een progressiever en meer verwelkomend beeld naar activisten toe.

Jet, 26 jaar (interview 9, pag. 20)

Alle geïnterviewden ervaren dat het gebrek aan kritische geluiden naar Israël toe doorwerkt in de beeldvorming van de pro-Palestina beweging. Zij signaleren dat de eenzijdigheid in de media bijdraagt aan een beeld van pro-Palestina activisten in termen van “linkse gek” (Jet), “idioten” (Timon), “duistere criminelen” (Gina) of “ Hamas supporters” (Fiona). De variatie aan woorden die de geïnterviewden zelf terugzien in de media is veelomvattend en hoewel zij hun activisme vaker duiden als anti-genocide protest, zien zij dit weinig terug in de media. Het is volgens Jet “best een eng label om te krijgen”. Zij ziet dat media daarin een machtspositie hebben: “Wanneer de status quo door bepaalde media eigenlijk wel prima wordt gevonden, wordt elke vorm van activisme, nu pro-Palestijns activisme, als heel heftig gezien” (Jet).

Dat pro-Palestina activisten worden “neergeslagen” (Jet) met deze woorden, maakt dat de geïnterviewden ervaren dat de gehele beweging wordt gezien als “gewelddadig” (Amira) of “gevaarlijk” (Joep). Joep, die zelf een Palestina actiegroep heeft opgezet, ziet dat de media “er gewoon belang bij hebben om onrust zoveel mogelijk een soort van de kop in te drukken”. Hij vervolgt: “Het is voor hen gewoon niet voordelig als heel veel Nederlanders in opstand zouden komen, dus op verschillende manieren worden activisten ofwel belachelijk gemaakt, ofwel gecriminaliseerd”.

De geïnterviewden merken op dat de media de beweging als gevaarlijk neerzetten door verbanden te leggen met extremisme. “Ik denk dat activisten, ongeacht waar ze zich bevinden, als extremisten worden behandeld”, zegt Imane, universitair docent die zelf lesgeeft over het medialandschap. Dat kritiek op Israël in de media al snel wordt gepresenteerd als terrorisme en antisemitisme is een breed gedeelde ervaring onder de geïnterviewden die “diepgeworteld” (Imane) is. Truus wijst op het onderscheid tussen antizionisme en antisemitisme, een nuance die de media volgens haar systematisch negeren, ondanks duidelijke voorbeelden van Joodse steun aan pro-Palestina demonstraties: “Je zal me nooit van antisemitisme kunnen beschuldigen, maar ik ben wel antizionist. Dat is voor mainstream denken dus ook antisemitisch” (Truus). Joods-Palestijns activist Amira ziet ook dat de media “zwijgen voor het bestaan van antizionistische Joden”. Juist daarom voelt zij zich geroepen zichzelf zichtbaar solidair te tonen met de Palestijnen.

De onduidelijke scheidslijn tussen antisemitisme en pro-Palestina activisme in de media leidt bij sommige geïnterviewden tot een verhoogde oplettendheid. Ghazal benadrukt hoezeer ze zich constant bewust is van haar woorden, uit angst verkeerd begrepen of direct bestempeld te worden als “antisemitisch persoon”. Joep herkent dit spanningsveld ook, maar ziet het eerder als een “makkelijke stempel” om kritiek op Israël te diskwalificeren en mist daarmee de objectiviteit die hij in eerste instantie wel had verwacht van de media. Dirk is de enige die bevestigt weleens antisemitische uitlatingen te hebben gehoord rondom pro-

Palestina protesten. Hij geeft hierbij echter duidelijk aan dat deze mensen geen onderdeel zijn van de pro-Palestina beweging zelf:

Je hebt ook mensen die pro-Palestina zijn, omdat ze anti-Israël zijn, en die zijn anti-Israël omdat ze anti-Joods zijn. Die antisemieten, die hoeven we niet. Daar heb je ook genoeg groepjes van rondwalen, maar die weren we actief uit demonstraties.

Dirk, 23 jaar (interview 6, pag. 6)

Wat Dirk wel ziet, is dat deze “antisemieten”, die volgens hem “sowieso al niet onder de pro-Palestina beweging vallen” als representatief worden gezien voor de hele beweging, wat volgens hem een onterechte generalisatie is. Deze beeldvorming blijkt niet op zichzelf te staan. Zo signaleren meerdere geïnterviewden dat er in bredere zin sprake is van een vertekening van de beweging, waarbij vooral “Arabieren” (Jet), “moslims” (Imane) en “mensen met een andere achtergrond” (Sophie) worden vertegenwoordigd. Zowel Ghazal als Sophie zien de rol van de media in het “aanwakkeren” (Sophie) van een beeld dat tekort doet aan de diversiteit binnen de beweging. Volgens Ghazal zijn de negatieve stereotypen over moslims die zij ziet in de media sterk verbonden met terrorisme, wat van invloed is op steun voor Palestijnen en pro-Palestina activisten:

Als je met mensen hierover praat, zien veel mensen alleen Palestijnen en moslims, en die zijn in het verleden zo vaak in de media gedehumaniseerd.... Daardoor is de naam van moslims sterk verbonden met terrorisme. En wat hier gebeurt, is dat mensen hun sympathie voor de Palestijnse bevolking verliezen.

Ghazal, 34 (interview 11, pag. 5)

Dit beeld in de media is voor een klein deel van de geïnterviewden een “drijfveer” (Ezra) om hun bevoorrechte positie juist in te zetten voor de Palestijnse zaak. Zij zien dat zij in hun bevoorrechte positie als “nette vrouw” (Sophie), “wit persoon” en “niet-moslim” (Jet) kunnen bijdragen aan het weerleggen van het beeld in de media. “Ik denk dat het heel goed is om te laten zien dat je er ook bij stilstaat en erover nadenkt als je niet vanzelfsprekend die banden met Palestijnen hebt”, zegt Jet.

5.2 Schuldtoewijzing aan pro-Palestina activisten

Het beeld van pro-Palestina activisten in de media, verlegt het publieke debat volgens de geïnterviewden. Zij zien dat de eerder besproken stempels de aandacht verleggen waardoor inhoud “uit de weg gegaan” wordt (Gina) en er “zeer weinig betrokkenheid bij de argumenten” is (Imane). Het merendeel van de geïnterviewden ziet dat het in de media altijd draait om de vorm van protest, dus “als er chaos is” (Joep), waarbij media het neerzetten als “gewelddadig” (Ezra) of “agressief” (Imane). Joep merkt op dat steun voor de pro-Palestina activisten hierdoor wegvalt:

Veel mensen zijn het eens met het idee: ‘We moeten dit moet stoppen, want dit is gewoon verschrikkelijk, wat er gebeurt’, maar als er dan mensen zijn die dan alles proberen te doen om het te stoppen. Die hun eigen veiligheid, hun eigen lichaam in de strijd zetten, dan gaat het alleen over het protest en dan zijn we heel erg ingebakken met dat het ‘in ieder geval netjes moet’.

Joep, 23 jaar (interview 2, pag. 12)

Hoewel de geïnterviewden ervaren dat de focus op de protestvorm de steun voor de beweging beperkt, zien zij voornamelijk de nadruk op de schade van protesten, zoals vernielingen van gebouwen, als ondermijnend, en tevens in veel gevallen als disproportioneel en onterecht. “Dat is echt totaal niet waar het protest over gaat”, legt Ezra uit. Volgens Timon “creëren” de media zo een beeld wat de intenties van de activisten verkeerd weergeven. Hij ziet dat activisten protesteren omdat zij de situatie beter willen maken voor andere mensen, maar “zo wordt het niet neergezet”. De geïnterviewden vinden het oneerlijk dat de nadruk dusdanig op de schade van de protesten ligt. Zeker wanneer zij dit vergelijken met de schade die zij in Palestina zien. Toch ziet Jet dat activisten hierdoor benadeeld worden:

Dat de activist die voor een betere plek, die voor een betere wereld strijdt, wordt neergeslagen. Dat de mensen die medeplichtig zijn en daarmee heel veel vernietiging aanrichten, dat die mensen en hun spullen, gewoon materie, meer waard zijn en meer beschermd worden dan de mensen die op proberen te komen voor de onderdrukte. Dat vind ik in-en-in bizar, want we strijden, nogmaals, tegen in dit geval Israël en het Israëlische leger dat van alles kapotmaakt.

Jet, 26 jaar (interview 9, pag. 9)

Door focus op de vorm en schade van een protest zien de geïnterviewden dat de schuld wordt toegewezen aan de pro-Palestina activisten en dat is volgens hen niet altijd terecht. Zo vertelt Gina over de UvA-bezetting waar buitenstaanders met fakkels en vuurwerk onrust veroorzaakten, wat leidde tot een uit de hand gelopen situatie waarover in de media gezegd wordt dat pro-Palestijnse studenten agenten bekogelden met vuurwerk en stenen. Gina ziet dat de schuld wordt gelegd bij de pro-Palestina beweging: “Uiteindelijk krijgen weer de Palestina demonstranten daar de schuld van en wordt het ontruimd”. Dat is volgens haar niet terecht, maar zij ziet dat er geen gehoor wordt gegeven aan de andere kant van het verhaal. Het probleem zit hem volgens Sophie in het volgende: “De verdachtmaking is al gewoon waarheid.” En dat ervaren geïnterviewden als onterecht. “Als over ons wordt gesproken en er is één persoon die zich misdraagt, dan is de hele beweging crimineel”, zegt Dirk. Dat zorgt er volgens Ghazal voor dat de pro-Palestina beweging nu in haar geheel als een bedreiging wordt gezien: “Zij [de media] stellen de Palestijnse bijeenkomsten voor als een grote bedreiging voor de rust in het land”.

5.3 Repressie van pro-Palestina activisten

Hoewel de geïnterviewden zelf zien dat het geweld bij de confrontaties niet in proportie is in vergelijking met wat er in Palestina speelt, erkennen zij ook dat dit wel reële gevolgen heeft voor hen. Joep vertelt over een aanvankelijk rustig protest dat hij samen met zijn vader bezocht. De politie verzocht hen de locatie te verlaten, waarnaar zij luisterden omdat er ook kinderen en ouderen bij waren. Hij vertelt dat de politie iemand van het protest zonder reden in een busje had gezet. “Het was gewoon binnen 5 minuten helemaal geëscaleerd van wij die gewoon wegliepen naar ineens politiehonden erbij”, vervolgt hij. Hierna las hij in de krant: “Palestina demonstratie loopt weer uit de hand”. Wat Joep ziet is dat het optreden van de politie hierdoor de publieke perceptie van “gewelddadige” activisten bevestigt:

Het begint dus gewoon bij de politie die escaleert en die context wordt dan niet benoemd in het artikel. Ik kan me voorstellen dat iemand die hier niet zoveel van af weet, die ziet gewoon weer een soort van die combinatie tussen pro-Palestina en chaos. Dat is dan het enige wat ze onthouden.

Joep, 23 jaar (interview 2, pag. 15)

Het gevolg hiervan is dat repressie een logische maatregel lijkt, legt Dirk uit: “Dan krijg je een beetje consent voor strengere *policing*”. En dat, zo vermeldde meerdere geïnterviewden, betekent niet alleen verhoogd politietoezicht, maar ook situaties die als “grimmig” (Ezra), “intimiderend” (Amira) en soms ronduit “gewelddadig” (Sophie) worden ervaren. Het is daarbij opvallend voor Teuntje en Gina dat zij de rol van politie niet zo ervaren bij andere protesten zoals een *Women’s March*, maar alleen bij pro-Palestina protesten.

Alle geïnterviewden die weleens met de politie in aanraking zijn geweest of bij protesten zijn geweest waar de politie heeft opgetreden, geven aan dat escalaties en gewelddadigheid meestal, dan wel niet altijd, ontstaan door toedoen van de politie. Zij omschrijven het optreden van de politie als “in elkaar timmeren” (Dirk) en “erop los slaan” (Truus). Een aantal geïnterviewden vertellen dat de politie dit probeert “uit te lokken” (Sophie). Sommigen houden een beangstigend gevoel of fysieke pijn over aan het harde optreden van de politie. Dit weerhoudt Gina en Fiona eerder dan dat het hen aanmoedigt.

Ik denk wel dat het optreden van de politie ervoor heeft gezorgd dat ik soms wel eerder weg ben gegaan, of het toch ook wel spannend vond om te gaan.... Dat vind ik wel heel erg, want ik zal niet de enige zijn die daardoor niet gaat. En dat voelt dan alsof de politie wint.

Gina, 32 jaar (interview 8, pag. 14)

Het grootste deel van de geïnterviewden geven aan dat het optreden van de politie “maakt dat je meer wil doen” (Dirk) en ervoor zorgt dat mensen “nog bozer worden” (Timon). Zij laten zich “niet weggagen” (Ezra) maar verzetten zich juist tegen de politie. Joep ziet dat het politiegeweld de protesten alleen maar aanwakkert. Het zorgt bij hem juist voor veel motivatie en energie.

Naast politiegeweld ervaren de geïnterviewden ook praktische maatregelen die hen beperken. Sommige van hen benoemen voorbeelden zoals het verbieden van protesten en de druk op het demonstratierecht. Dat komt volgens Joep doordat “in de media de Palestina protesten zo erg gecriminaliseerd werden” wat het “voor mensen moeilijker wordt om zich aan te sluiten bij een demonstratie”. Wanneer er wordt gekeken naar de rol hiervan binnen de beweging, merken Jet en Dirk op dat het hen niet weerhoudt om zich politiek in te zetten, omdat “het laat zien dat we gelijk hebben”, aldus Jet. Het demonstratieverbod versterkt volgens Dirk eerder: “Dat vonden wij zo een debiele keuze dat we expres gingen demonstreren”.

5.4 Emotionele belasting en sociale vervreemding

De interviews laten zien dat de eenzijdige representaties, de repressiemaatregelen, in combinatie met het negeren van Palestijnse slachtoffers, een rol spelen bij de emotionele belasting. Gevoelens van boosheid, verdriet, moedeloosheid, vermoeidheid en machteloosheid zijn wijdverspreid. Sophie stopte tijdelijk met activisme uit zelfbescherming: “Het was even nodig om te stoppen, omdat ik gewoon helemaal gek werd en eigenlijk ook niet meer effectief was”. Fiona kreeg een burn-out die “deels kwam door wat er allemaal speelt”, en begon aan zichzelf te twijfelen door de beeldvorming: “Ik krijg soms het gevoel van, ben ik nou gek? Is er iets mis met mij? Dan begin ik soms te twijfelen aan mezelf”. Imane herkent dat gevoel, maar zij vindt steun in het collectief:

Ik bedoel, een van de redenen om te gaan protesteren is om andere mensen te ontmoeten die zich daar zorgen over maken, en om te beseffen dat je niet de boze, gekke vrouw bent die altijd maar klaagt, maar dat er een hele gemeenschap is die zich zorgen maakt over dit onderwerp.

Imane, 52 jaar (interview 14, pag. 15)

Hoewel het activisme gepaard gaat met sterke overtuigingen en een “morele plicht” (Truus), benadrukken velen dat de inzet voor Palestina tijd, energie en mentale ruimte in beslag neemt “en dat is gewoon niet houdbaar om constant te doen”, zegt Joep. Daarom zoeken geïnterviewden bewust naar manieren om hun activisme te herformuleren. Zeker wanneer bij hen de twijfel toeslaat over de effectiviteit van de protestvorm. Demonstraties alleen zijn “niet echt een blok”, zegt Timon. Hij focust zich op campagnes en petitie binnen het bedrijfsleven, net als Dirk die meer bureaucratisch werk is gaan doen om betrokken te blijven.

Wanneer het activisme tijdelijk afneemt of verandert van vorm kan dat voor een schuldgevoel zorgen, vooral in vergelijking met anderen die zich blijven inzetten. “Dan ga ik weg van de kameraden die bereid zijn om ook fysiek te zijn, dus dan heb ik een schuldgevoel natuurlijk” (Amira). Hiermee duidt Amira op andere activisten die confrontaties met politieagenten niet uit de weg gaan en zich fysiek sterk maken. Tegelijk groeit het begrip voor radicalere acties, mede uit teleurstelling over de beperkte invloed van vreedzaam protest. Joep en Truus kunnen begrip opbrengen voor illegale acties. Truus: “Ik denk dat je op een gegeven moment dan echt aan illegale activiteiten moet gaan denken als een soort tegenbeweging”.

Niet alleen gevoelens van vermoeidheid en moedeloosheid hebben weerslag op de geïnterviewden, maar ook sociale vervreemding wat zich uit in isolatie en eenzaamheid. “Je voelt je wat meer op een eilandje gedreven worden,” zegt Jet. Wat voor henzelf vanzelfsprekend voelt, stuit regelmatig op terughoudendheid, onbegrip of zelfs vijandigheid van familie en vrienden. Fiona hoort dat ze “de sfeer verpest”, terwijl Sophie merkt dat mensen “er een beetje omheen proberen te dansen”. Voor Kyra was dat reden om “niks meer te zeggen”. Voor sommige geïnterviewden betekent dit dat zij aanpassingen doen aan de protestvorm of het uitdragen van symbolen, omdat zij niet willen dat het invloed heeft op hun relaties. Fiona luistert bijvoorbeeld naar haar man, die liever ziet dat ze protesten vermijdt en Sophie geeft aan dat haar moederschap haar weerhoudt van risicovolle acties:

Ik merk wel dat ik, omdat ik jonge kinderen heb, het dus lastig vind om heel meer risicovolle acties te doen. Ik heb wel het idee dat als ik nu geen kinderen had gehad, dan zat ik wel ook heel erg in die in die hoek.

Sophie, 47 jaar (interview 4, pag. 18)

Bij Ghazal heeft onbegrip ertoe geleid dat zij geen keffiyeh meer draagt na negatieve reacties op werk, en ze verbreekt bewust contact met mensen die het gesprek ontwijken: “Zodat ze begrijpen dat sommige dingen belangrijker zijn dan mijn vriendschap die ik heb”. Een groot deel van de geïnterviewden geeft aan relaties met ouders, broers, zussen of vrienden te zijn verloren. Dat geldt echter niet voor iedereen. Zo realiseren Gina en Ezra zich dat zij in een soort bubbel leven waarin protesteren voor de Palestijnen normaal is. Jet merkt dan ook op dat vrienden of familie haar uit bezorgdheid adviseren “even rustig aan” te doen.

Voor sommige geïnterviewden is hun inzet voor de Palestijnse zaak niet enkel onbesproken of belemmerend voor hun relaties, maar zij voelen zich bovendien genoodzaakt om zich te verdedigen tegen verwijten van bijvoorbeeld antisemitisme. “Daar word ik zó lijp van”, zegt Dirk “en dat moedigt toch alleen maar meer aan om mijn gelijk te bewijzen”. Dat het motiveert om een tegengeluid te laten horen, ervaren meerdere geïnterviewden. Ezra heeft zich losgemaakt van diens eerdere terughoudendheid of het uit de weg gaan van gesprekken: “Ik heb daar nu echt de totale lak aan”.

Gelijktijdig ontstaat een tegenovergestelde beweging: verbondenheid met andere activisten, waarin gedeelde emoties en ervaringen worden erkend. Jet beschrijft het gevoel “deel van het verzet” uit te maken, wat troost en kracht biedt. Timon ervaart dat ook en

beschrijft hoe hij zich gesterkt voelt door beelden van medestanders: “Dat betekent dat ik ook voor diegene weer moet strijden”. Zo zijn er meer geïnterviewden die zich gesterkt voelen om zich uit te spreken. Jet noemt het “dom” van de politiek om activisme te onderdrukken, omdat het mensen juist aanzet tot meer actie:

Mensen gaan zich niet anders voelen, dan wel mensen gaan zich alleen maar versterkt voelen en op zoek. Mensen hebben ook namelijk daardoor de behoefte om meer verbinding te zoeken met mensen die zich ook zo voelen en daardoor gaat het alleen maar elkaar meer vinden.

Jet, 26 jaar (interview 9, pag. 25)

Voor velen bevestigt deelname aan protesten dat ze niet alleen zijn, en dat hun zorgen legitiem zijn. Zo legt Timon uit: “Je ziet collectieve woede, collectieve boosheid. Verdriet ook natuurlijk. Mensen komen bij elkaar om al die emoties die er zijn met elkaar te delen. Je bent niet alleen. Je bent niet gek als je ergens tegen bent”.

5.5 Mediaconsumptie

De mediarepresentaties van pro-Palestina activisme hebben niet alleen psychologische en sociale gevolgen, maar beïnvloeden ook het vertrouwen van activisten in de media en bredere instituties. Hoewel de geïnterviewden allen een kritische houding hebben tegenover de media, geven zij aan op verschillende manieren hiermee om te gaan. Een klein deel van de geïnterviewden gebruikt Nederlandse nieuwsmedia nog als informatiebron. Sommigen volgen ze selectief, vooral om zicht te houden op het dominante verhaal in de media, bijvoorbeeld Timon: “Ik wil weten wat de framing is, dus puur omdat ik wil weten wat er wordt gezegd”. Het grootste deel vermijdt de reguliere media, omdat ze het beschouwen als “propaganda” (Teuntje) en structurele marginalisering van pro-Palestijnse stemmen. Het eenzijdige en onbetrouwbare karakter van de berichtgeving geeft een gevoel van machteloosheid: “Ik wil niet gewoon machteloos thuis kijken naar het programma ... want heel veel mensen kijken daarna en zij waren niet bij de demonstraties, dus dit is de waarheid die zij zien” (Amira).

Het wantrouwen in de media heeft ertoe geleid dat vele geïnterviewden op zoek gaan naar alternatieve nieuwsbronnen. Wat zij hierop zien en hoe dat resoneert met Nederlandse nieuwsmedia, is van invloed op hun activisme. Zo laat Kyra weten hoe het haar motiveert: “Als je wat wakker en hoor je dat zoveel mensen zijn vermoord en een

ziekenhuis gebombardeerd is ... dan denk je, wat kan ik nog meer doen?”. Jet legt precies uit hoe het eenzijdige beeld in de media haar juist naar alternatieve bronnen stuurt, waardoor zij verder radicaliseert:

Het geeft mij het gevoel dat ik niet aan de juiste of genoeg informatie kom, waardoor ik op zoek ga naar andere bronnen. Die andere bronnen deel ik zelf ook vaak op mijn Instagram. En doordat ik die andere bronnen consumeer zie ik wat er daar gebeurt en ga ik de straat op of spreek ik mij op andere manieren uit. Dus het is ook niet zo slim van de media om het eigenlijk niet goed te doen. Want het radicaliseert mij eigenlijk alleen maar verder.

Jet, 26 jaar (interview 9, pag. 23)

Voor velen is het wantrouwen in de media dus juist een bron van motivatie. “Hoe slechter de berichtgeving in de media, hoe meer mensen worden aangemoedigd om te blijven protesteren”, stelt Imane. Ook Teuntje sluit hierop aan: “Ik ben ook wel heel erg gestopt met het beeld geloven wat de media schetst van de demonstraties en daardoor ben ik ook een meer bereid geworden om naar een demonstratie te gaan”.

6. Conclusie

De media creëren een 'werkelijkheid' met het beeld dat zij neerzetten en het publiek interpreteert dit mogelijk op andere wijze (Hall, 1980, pp. 51-52). Er ontstaan verschillende representaties, zo ook over de pro-Palestina beweging. In een veranderend politiek klimaat waar steeds meer gehoor wordt gegeven aan rechts-populistische geluiden, en waar media vanuit dit perspectief een 'werkelijkheid' representeren, speelt de politieke voorkeursbehandeling ten gunste van Israël een rol in de beeldvorming over pro-Palestina activisme (Barari & Yacoub, 2024, p. 8; Fekete, 2024, p. 100; Kareem & Najm, 2024, p. 205). De dubbele rol van deze mediarepresentaties bij de politieke participatie kan pro-Palestina activisten motiveren of demotiveren (Benford & Snow, 2000, pp. 626 en 631). Dit hoofdstuk beantwoordt daarom de onderzoeksvraag: *Hoe ervaren pro-Palestina activisten hun representaties in de Nederlandse media en welke rol speelt dit bij hun politieke participatie?* Om deze hoofdvraag te beantwoorden, zijn de drie deelvragen geformuleerd:

- (1) Hoe zien de representaties van pro-Palestina activisme in de Nederlandse media eruit?
- (2) Hoe ervaren pro-Palestina activisten hun representaties in de Nederlandse media?
- (3) Welke rol spelen de representaties van pro-Palestina activisten bij hun politieke participatie?

Deze studie laat zien hoe pro-Palestina activisten in Nederland worden gerepresenteerd in de media, hoe zij deze representaties ervaren, en op welke wijze deze van invloed zijn op hun politieke participatie. Een conclusie van de belangrijkste bevindingen wordt weergegeven en besproken in relatie tot de literatuurstudie. Tot slot worden de beperkingen van deze studie besproken en suggesties gegeven voor vervolgonderzoek.

6.1 Antwoord op de onderzoeksvraag

Deze studie concludeert dat mediarepresentaties van de pro-Palestina beweging, hoewel er ruimte is voor nuance, overwegend negatief zijn. In de mediaberichtgeving worden activisten geportretteerd als veiligheidsrisico en als gewelddadig. Eén van de belangrijkste conclusies is dat mediarepresentaties mensen het gevoel kunnen geven dat pro-Palestina activisme een ordeverstoring is waartegen met repressie moet worden opgetreden. De media fungeren daarbij als actieve makers van betekenis die bijdragen aan het legitimeren van repressie door politieoptreden neer te zetten als noodzakelijk voor het garanderen van de openbare orde. De mediafocus op de vorm van protest leidt ertoe dat de inhoud op de achtergrond raakt zodra ordeverstoringen, vernielingen of provocaties

worden uitgelicht. Deze verschuiving wordt versterkt door de nadruk op beschermende maatregelen die activisten nemen, zoals het weren van media en het gebruik van gezichtsbedekking – gedragingen die in de media worden geïnterpreteerd als tekenen van radicalisering.

Een tweede conclusie is dat de collectieve organisatie van de activisten overheersend wordt gerepresenteerd als radicalisering. Regelmatig worden hierbij verwijzingen gemaakt naar (islamitisch) extremisme en antisemitisme. Zulke verwijzingen brengen activisten in verband met heersende stereotypen van de moslimgemeenschap, doordat veel activisten een migratieachtergrond of islamitische identiteit hebben. Dit leidt tot representaties van moslims die functioneren als verklaring voor radicaliteit of gewelddadigheid onder activisten. Gelijktijdig wordt het Joodse perspectief gepositioneerd als slachtoffer. Hierdoor blijft het dominante beeld in de media dat van pro-Palestina activisten als dreiging voor de openbare orde én voor de veiligheid van de Joodse gemeenschap.

Pro-Palestina activisten herkennen zich nauwelijks in deze negatieve mediarepresentaties. Zij ervaren de berichtgeving als eenzijdig in de perspectieven die zij belichten, incompleet in de context die wordt beschreven en zien onjuiste feiten. De pro-Palestina beweging wordt in hun ogen gereduceerd tot karikaturen van links-progressief, criminaliteit, islamitisch extremisme en antisemitisme, terwijl hun daadwerkelijke drijfveren – zoals solidariteit, morele betrokkenheid en mensenrechten – geen of beperkte aandacht krijgen in de media. Dit geeft volgens hen een vertekend beeld, omdat zij niet enkel voor de vrijheid van de Palestijnen zijn, maar bovenal strijden tegen een genocide.

Bovendien zijn de pro-Palestina activisten van mening dat de media te weinig kritiek leveren op de Nederlandse positie en ten gevolge daarvan activisten te snel labelen. Zij ervaren deze stempels uit de media niet direct als belemmering, omdat zij de media grotendeels beschouwen als propaganda en deze vermijden. Desalniettemin merken zij wel op dat door de mediarepresentaties hun intenties in twijfel worden getrokken, de publieke steun voor de acties minder wordt en repressief optreden hierdoor toeneemt. De mediarepresentaties zijn zo bepalend voor de publieke steun aan repressieve maatregelen, zoals beperkingen in het demonstratierecht en verhoogde politie-inzet, maar ook voor de emotionele en sociale belasting die zij ervaren.

Een andere belangrijke conclusie is dat activisten opmerken dat onder andere de media pogingen doen hun activisme te ondermijnen. Hierdoor neemt het vertrouwen dat de participanten hebben in de media af, maar tegelijk geven zij aan dat dit hen voornamelijk sterkt en radicaliseert. Juist omdat zij nu op zoek gaan naar alternatieve media waar zij een eerlijker beeld zien, gaan zij zich nog meer inzetten voor de Palestijnen en verzetten zij zich

tegen Nederlandse mediaberichtgeving. Dat komt bij hen voort uit een gevoel van rechtvaardigheid wat zichzelf kenmerkend vinden voor hun intenties. Desondanks merken zij wel op dat de eenzijdigheid in de media de steun voor de beweging beperkt. Hierdoor twifelen zij soms aan de effectiviteit van hun eigen acties en raken zij gedemotiveerd.

Pro-Palestina activisten geven aan dat publieke steun, in het bijzonder steun van sociale relaties, een zekere rol speelt bij het activisme. Hoewel de meerderheid stellig aangeeft zich niet te laten tegenhouden door de meningen van anderen, vraagt het uitleggen en verdedigen van hun standpunten om veel mentale inspanning. Dit leidt tot vermoeidheid, onzekerheid en het vermijden van gesprekken met familie of vrienden, wat gevoelens van vervreemding van hun directe omgeving versterkt. Ondertussen geven de participanten ook aan door te gaan met actievoeren, mede uit een gevoel van solidariteit en verbondenheid binnen de beweging. Hoewel participanten vertellen soms te twifelen aan de effectiviteit van acties en zij soms maatregelen hebben genomen om zichzelf te beschermen, blijven zij zoeken naar manieren om zich in te zetten die bij hen passen en langdurig houdbaar zijn. Dit wijst erop dat activisme voor velen alleen duurzaam is wanneer het ingebed is in een gemeenschap en wanneer activisten manieren vinden om zichzelf mentaal te beschermen.

Geconcludeerd kan worden dat mediarepresentaties niet enkel verslag doen van protesten, maar actief bijdragen aan de manier waarop activistische bewegingen worden waargenomen, beoordeeld en behandeld door politiek en maatschappij. Over het algemeen, hoewel nuances hierin kunnen worden aangebracht, ervaren pro-Palestina activisten hun representaties als eenzijdig en incompleet, wat volgens hen steun voor de beweging beperkt. Hierdoor kunnen zij zich gemotiveerd voelen het mediabeeld te betwisten om anderen te mobiliseren, of juist ontmoedigd voelen door gevoelens van machteloosheid, moedeloosheid en angst.

6.2 Theoretische reflectie

Eerder onderzoek naar activistische bewegingen wees uit dat activisten in de media vaak negatief gerepresenteerd worden vanuit een ordeverstoring- of conflictperspectief (Brown & Mourão, 2021, pp. 579 & 591; Nelson et al., 1997, p. 574). De bevindingen van deze studie liggen in lijn met deze onderzoeken. De participanten ervaren deze representaties als een poging om protest te bagatelliseren of te criminaliseren. Daarbovenop krijgen zij ook te maken met verwijten van islamitisch extremisme en antisemitisme. Eerder onderzoek bevestigt dat delegitimering van activisten vooral voorkomt bij mediaberichtgeving over protesten die zich richten op raciale kwesties (Brown & Harlow, 2019, p. 523; Behrens, 2024, p. 512; Cravens, 2020, p. 1205; Juris, 2008, p. 67). En waar blijkt dat in Westerse

berichtgeving over de gebeurtenissen in Palestina verbanden worden gelegd met moslimdiscriminatie en anti-Palestina racisme (Barari & Yacoub, 2024, p. 2; Fekete, 2024, p. 100; Kareem & Najm, 2024, p. 205; Malcontent, 2022, pp. 274 en 285), blijkt uit deze studie dat in Nederland eenzelfde tendens is ontstaan.

Evenals Europees onderzoek naar pro-Palestina activisme bevestigt (Fekete, 2024, p. 101; Malcontent, 2022, p. 294), merken participanten op dat steun voor de beweging wordt beperkt doordat pro-Palestina activisten als een verstorende groep worden gepositioneerd en hun uitingen gelijk worden gesteld aan antisemitisme. Uit angst om hiermee in verband gebracht te worden, weerhoudt dit volgens participanten het publiek maar ook henzelf ervan deel te nemen aan protest of zich kenbaar te maken als pro-Palestina activist. Dat het stereotype van pro-Palestina activisten als gewelddadig of antisemitisch publieke angst genereert ligt in lijn met het proces van morele paniek (Cohen, 2011, p. 14). Bovendien stelt de theorie dat verschillende actoren reageren op deze angst wat kan leiden tot sociale veranderingen. De bevindingen van deze studie bevestigen dat participanten te maken hebben met zowel harde als zachte vormen van repressie, zoals sociale uitsluiting en politiegeweld wat bijdraagt aan het marginaliseren van pro-Palestina activisme in Nederland.

Processen van stigmatisering die morele paniek versterken, kunnen leiden tot deviancy amplification of self-fulfilling prophecy. Het versterkende proces van deviancy amplification wijst erop dat stigma's continu worden bevestigd doordat hierop wordt gereageerd met repressieve maatregelen (Young, 2009, p. 249). Dit zou het gedrag van de activisten beïnvloeden, omdat er een verwachting is die de werkelijkheid schept (Merton, 1948, p. 195). Hoewel participanten expliciet aangeven te staan voor vreedzaam protest en geweld afkeuren, vinden zij wel dat bijvoorbeeld de schade die bij protesten wordt aangericht niet in verhouding staat tot de schade waar Nederland verantwoordelijk voor is door banden met Israël te behouden. Soms zien participanten deze schade en het gebruik van radicalere vormen van protest als enige manier om aandacht te krijgen voor de situatie. Zij geven dus aan niet direct hun gedrag aan te passen door de medialabels die zij krijgen, mede omdat zij het niet eens zijn met deze labels, maar wel geven zij aan dat de mediarepresentaties een externe druk vormen die hen voornamelijk radicaliseren. Dit nuanceert de self-fulfilling prophecy, aangezien de activisten de negatieve labels verwerpen en hun identiteit daar niet op baseren (Merton, 1948 p. 208), maar deze mediarepresentaties wel de context mede bepalen waarin activistische keuzes worden gemaakt. Op basis van deze bevindingen lijkt van deviancy amplification wel sprake, omdat de maatschappelijke reacties op pro-Palestina activisten bijdragen aan radicalisering omdat de repressie en uitsluiting hen in een positie brengen waarin participanten dit zien als noodzakelijk (Young, 2009, p. 255).

Voorafgaand aan de analyses werd verwacht dat individuele emoties, sociale identiteit, structurele beperkingen en (sociale) media een grote rol zouden spelen bij de politieke participatie van pro-Palestina activisten (o.a. Behrens, 2024, pp. 509-512; Cravens, 2020, p. 1205; David, 2022, pp. 348-349; Della Porta, 2024, pp. 340-341; Walsh & Hill, 2022, p. 707). Er is weinig onderzoek naar de gevolgen van morele paniek op politieke participatie, maar meerdere onderzoeken benadrukken dat verminderde publieke steun en repressie een grote rol spelen bij demobilisatie (Brown & Mourão, 2021, pp. 579 & 591; David, 2022, p. 349; Nelson et al., 1997, p. 574). Hoewel wordt erkend dat repressie soms mobiliseert wanneer het als onrechtmatig wordt gezien, blijkt uit onderzoek dat het vaker tot demobilisatie leidt. Deze studie nuanceert dat en laat zien dat de positie van pro-Palestina activisten in de maatschappij veel emotionele en sociale belasting met zich meebrengt, maar dat participanten tegelijk veel steun vinden in de beweging. De morele overtuiging en de solidariteit motiveren hen en overwinnen de beperkingen die zij ook voelen. Zij raken niet gedemobiliseerd, maar gaan hooguit op zoek naar andere manieren om zich efficiënter en duurzamer in te zetten.

Deze studie toont aan dat activistische perspectieven van belang zijn voor media-analyse en maatschappelijk debat. De strijd om beeldvorming is ook een strijd om politieke ruimte. In een tijd waarin activisme steeds vaker wordt weggezet als niet legitiem of radicaal, lijken deze representaties vaak meer te zeggen over het heersende discours dan over de activisten zelf.

6.3 Beperkingen en vervolgonderzoek

Hoewel deze studie inzichten geeft in ervaringen van pro-Palestina activisten met hun representaties zijn er een aantal beperkingen die mogelijkheden bieden voor vervolgonderzoek. Ten eerste is voor deze studie een gemotiveerde keuze gemaakt om drie Nederlandse nieuwsmedia te analyseren op basis van de verschillende politieke invalshoeken van deze nieuwsmedia. Uit de studie bleek echter dat voornamelijk de *NOS* geconsumeerd of bekritiseerd wordt door de pro-Palestina activisten. Voor een vervolgonderzoek zou het interessant zijn te kijken naar berichtgeving van de publieke landelijke omroep *NOS* die onafhankelijk behoort te functioneren.

Ten tweede hebben twee participanten in de interviews benadrukt dat het niet alleen draait om het beeld dat de media schetsen, maar ook om de context waarin dit wordt geplaatst. Zo gaven zij aan dat berichten over Palestina en de pro-Palestina beweging vaak volgen op of voorafgaan aan berichten die associaties oproepen met bijvoorbeeld de Tweede Wereldoorlog, terrorisme of moslims. Er dient meer onderzoek te komen naar de context waarin berichtgeving over Palestina en pro-Palestina activisme wordt geplaatst.

Literatuurlijst

- Albanese, F. (2024). Anatomy of a genocide. Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Palestinian territories occupied since 1967. *Verenigde Naties*. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n24/279/68/pdf/n2427968.pdf>
- Amnesty International. (2024a). Under protected and over restricted. The state of the right to protest in 21 countries in Europe. Geraadpleegd op 30 januari 2025, van <https://www.amnesty.nl/content/uploads/2024/07/Under-protected-and-over-restricted.-The-state-of-the-right-to-protest-in-21-countries-in-Europe-FINAL.pdf>
- Amnesty International. (2024b). 'You feel like you are subhuman': Israel's genocide against Palestinians in Gaza. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://www.amnesty.nl/content/uploads/2024/12/Gaza-genocide-report.pdf?x17069>
- Amnesty International Netherlands. (2022). Demonstratierecht onder druk. Regels en praktijk in Nederland moeten beter. Geraadpleegd op 30 januari 2025, van https://www.amnesty.nl/content/uploads/2022/11/AMN_22_33_demonstratierecht-onder-druk.pdf?x89410
- Artsen zonder Grenzen. (2024). Gaza: Life in a death trap. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van https://www.artsenzondergrenzen.nl/documents/249/Rapport_Gaza_december_2024_-_Artsen_zonder_Grenzen.pdf
- Attar, D., & King, G. (2023). Media framing of the Intifada of the Knives. *Media, War & Conflict*, 16(4), 563-581. <https://doi.org/10.1177/17506352221149554>
- Barari, H., & Yacoub, R. (2024). Unmasking media bias and religious Zionism's impeding political influence on the Israeli-Palestinian conflict. *American Journal of Arts and Human Science*, 3(3), 1-11. <https://doi.org/10.54536/ajahs.v3i3.2461>
- Behrens, S. (2024). The weight of emotions: Exploring how young activists feel about their identity, agency and political participation. *YOUNG*, 32(5), 508-530. <https://doi.org/10.1177/11033088241254247>
- Benford, R. D., & Snow, D. A. (2000). Framing processes and social movements: An overview and assessment. *Annual Review of Sociology*, 26, 611-639. <http://www.jstor.org/stable/223459>
- Berenschot (2025). Evaluatie meioprotesten 2024. Universiteit van Amsterdam. *Bureau Berenschot*. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://www.uva.nl/content/nieuws/nieuwsberichten/2025/02/evaluatie-meiprotesten-2024-gepubliceerd.html>

- Berger, M. (2023, 15 november). De moeder van alle conflicten. *De Groene Amsterdammer*. Geraadpleegd op 30 mei 2025, van <https://www.groene.nl/artikel/de-moeder-van-alle-conflicten>
- Biernacki, P., & Waldorf, D. (1981). Snowball sampling: Problems and techniques of chain referral sampling. *Sociological Methods & Research*, 10(2), 141-163. <https://doi.org/10.1177/004912418101000205>
- Bleeker, D., & Schoolenberg, M. (2025, 17 april). Kritiek zwelt aan op 'passieve aanpak' pro-Palestijnse relschoppers door minister en universiteiten: 'Fluwelen handschoenen moeten uit!'. *De Telegraaf*. Geraadpleegd op 30 mei 2025, van <https://www.telegraaf.nl/nieuws/559447680/kritiek-zwelt-aan-op-passieve-aanpak-pro-palestijnse-relschoppers-door-minister-en-universiteiten-fluwelen-handschoenen-moeten-uit>
- Blokker, B. (2024, 23 november). Weinig aandacht voor online haat in plannen kabinet voor bestrijding antisemitisme. *NRC*. Geraadpleegd op 30 mei, van <https://www.nrc.nl/nieuws/2024/11/23/weinig-aandacht-voor-online-haat-in-plannen-kabinet-voor-bestrijding-antisemitisme-a4874218>
- Blokker, B., & Adriaanse, M. L. (2025, december 28). Rellen Amsterdam: Hoe de stad even strijdtoneel werd van de Gaza-oorlog. *NRC*. Geraadpleegd op 30 mei 2025, van <https://www.nrc.nl/nieuws/2024/12/28/hoe-amsterdam-even-strijdtoneel-werd-van-de-gaza-oorlog-a4877883>
- Blumer, H. (1954). What is wrong with social theory. *American Sociological Review*, 19(1), 3-10. <https://doi.org/10.2307/2088165>
- Blumler, J.G. (2015). Core theories of political communication: Foundational and freshly minted. *Communication Theory*, 25(4), 426-438. <https://doi.org/10.1111/comt.12077>
- Boeije, H. (2010). Principles of Qualitative Analysis. In H Boeije (Red.), *Analysis in qualitative research* (pp. 83-121). SAGE Publications Ltd.
- Bos, L., Kruijkemeier, S., & De Vreese, C. (2014). Gescheiden media? Sociaal-culturele verschillen in mediaconsumptie. In M. Bovens, P. Dekker & W. L. Tiemeijer (Reds.), *Gescheiden werelden? Een verkenning van sociaal-culturele tegenstellingen in Nederland* (pp. 235-254). Sociaal en Cultureel Planbureau & Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. Geraadpleegd op 27 februari 2025, van <https://www.wrr.nl/publicaties/publicaties/2014/10/30/gescheiden-werelden-een-verkenning-van-sociaal-culturele-tegenstellingen-in-nederland>

- Bowen, A. (2006). Grounded theory and sensitizing concepts. *International Journal of Qualitative Methods*, 5(3), 12-23. <https://doi.org/10.1177/160940690600500304>
- Boyle, M. P., & Schmierbach, M. (2009). Media use and protest: The role of mainstream and alternative media use in predicting traditional and protest participation. *Communication Quarterly*, 57(1), 1-17. <https://doi.org/10.1080/01463370802662424>
- Brannick, T., & Coghlan, D. (2007). In defense of being “native”: The case for insider academic research. *Organizational Research Methods*, 10(1), 59-74. <https://doi.org/10.1177/1094428106289253>
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <http://dx.doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Brown, D. K., & Harlow, S. (2019). Protests, media coverage, and a hierarchy of social struggle. *The International Journal of Press/Politics*, 24(4), 508-530. <https://doi.org/10.1177/1940161219853517>
- Brown, D. K., & Mourão, R. (2021). Protest coverage matters: How media framing and visual communication affects support for black civil rights protests. *Mass Communication and Society*, 24(1), 576-596. <https://doi.org/10.1080/15205436.2021.1884724>
- Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Mensenrechten. (2024, 20 september). Report of the special committee to investigate Israeli practices affecting the human rights of the Palestinian people and other Arabs of the occupied territories. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://docs.un.org/en/A/79/363>
- Cohen, S. (2011). *Folk Devils and Moral Panics: The creation of the Mods and Rockers* (3e ed.). Routledge. Geraadpleegd op 20 maart 2025, van <https://doi.org/10.4324/9780203828250>
- Cravens, R. (2020). The tipping point: Examining the effects of heterosexist and racist stigma on political participation. *Social Politics: International Studies in Gender, State and Society*, 28(1), 1185-1212. <https://doi.org/10.1093/sp/jxaa009>
- David, Y. (2021). Public opinion, media and activism: The differentiating role of media use and perceptions of public opinion on political behaviour. *Social Movement Studies*, 21(3), 334-354. <https://doi.org/10.1080/14742837.2021.1875321>
- David, Y., & Shalhoub-Kevorkian, N. (2023). Racializing human rights: Political orientation, racial beliefs, and media use as predictors of support for human rights violations. A case study of the Israeli-Palestinian conflict. *Ethnic and Racial Studies*, 46(10), 1947-1971. <https://doi.org/10.1080/01419870.2023.2166792>

- Della Porta, D. (2024). Moral panic and repression: The contentious politics of anti-Semitism in Germany. *The Open Journal of Sociopolitical Studies*, 17(2), 276-349. <https://doi.org/10.1285/i20356609v17i2p276>
- Demetriou, C., & Schock, K. (2018). Nonviolent and violent trajectories in social movements. In D. A. Snow, S. A. Soule, H. Kriesi, & H. J. McCammon (Eds.), *The Wiley-Blackwell Companion to Social Movements* (pp. 338-353). Wiley-Blackwell.
- Demir, F. (2025, 20 mei). Waarom de Palestijnse vlag een taboe blijft – en wat dat zegt over onze media. *BNNVARA*. Geraadpleegd op 30 mei, van <https://www.bnnvara.nl/joop/artikelen/waarom-de-palestijnse-vlag-een-taboe-blijft-en-wat-dat-zegt-over-onze-media>
- Driessen, C., & Stift, R. (2024, mei 7). Een demonstratie, bezetting en barricades in Amsterdam en Utrecht: studentenprotesten vanwege de Gaza-oorlog breiden uit. *NRC*. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://www.nrc.nl/nieuws/2024/05/07/een-demonstratie-bezetting-en-barricades-in-amsterdam-en-utrecht-studentenprotesten-vanwege-de-gaza-oorlog-breiden-uit-a4198252>
- Du Pré, R. (2025, 10 januari). Kamer krijgt nul op het rekest: totaalverbod op gezichtsbedekkende kleding demonstranten is 'uitgesloten'. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://www.volkskrant.nl/politiek/kamer-krijgt-nul-op-het-rekest-totaalverbod-op-gezichtsbedekkende-kleding-demonstranten-is-uitgesloten~bcb2392a/>
- Dwyer, S. C., & Buckle, J. L. (2009). The space between: On being an insider-outsider in qualitative research. *International Journal of Qualitative Methods*, 8(1), 54-63. <https://doi.org/10.1177/160940690900800105>
- European Legal Support Center (2021). *The attempt to chill Palestinian rights for advocacy in the Netherlands*. Geraadpleegd op 8 mei 2025, van https://palestina-komitee.nl/wp-content/uploads/2021/10/elsc_monitoringreport_2021_FINAL.pdf
- Farkhani, M., & Bagheri, R. (2025). Grassroots activism and advocacy for Palestinian rights in the UK: Navigating social change and global justice. *Journal of World Sociopolitical Studies*, 9(1), 45-86. <https://doi.org/10.22059/wsps.2024.382818.1464>
- Fekete, L. (2024). Anti-Palestinian racism and the criminalisation of international solidarity in Europe. *Race & Class*, 66(1), 99-120. <https://doi.org/10.1177/03063968241253708>

- Fuchs, M. (2023, 27 november). Islamofobie raakt de Palestijnen, zelfs als ze geen moslim zijn. *Trouw*. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://www.trouw.nl/religie-filosofie/islamofobie-raakt-de-palestijnen-zelfs-als-ze-geen-moslim-zijn~ba5e1dc1/>
- Fürsich, E. (2010). Media and the representation of Others. *International Social Science Journal*, 61(199), 113-130. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2451.2010.01751.x>
- Gagnon, A. (2024). Going offline or staying online? Identity and stigma as (de)motivators for mobilization in radical right movements. *Mobilization: An International Quarterly*, 29(4), 41-58. <https://doi.org/10.17813/1086-671x-29-1-41>
- Garland, D. (2008). On the concept of moral panic. *Crime, Media, Culture*, 4(1), 9-30. Geraadpleegd op 20 maart 2025, van <https://doi.org/10.1177/1741659007087270>
- Glaser, B., & Strauss, A. (1967). Generating theory by comparative analysis. In B Glaser & A Strauss (Reds.), *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research* (pp. 19-43). Sociology Press.
- Goffman, E. (1963). *Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity*. Penguin Books.
- Goode, E., & Ben-Yehuda, N. (1994). Moral panics: Culture, politics, and social construction. *Annual Review of Sociology*, 20, 149-171. <https://doi.org/10.1146/annurev.so.20.080194.001053>
- Graber, D. A., & Smith, J. M. (2005). Political communication faces the 21st century. *Journal of Communication*, 55(3), 479-507. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2005.tb02682.x>
- Hakak, N. (2025). Silencing dissent: Government measures and moral panic in the aftermath of the Black Lives Matter resurgence. *Equity in Education & Society*, 0(0), 1-17. <https://doi.org/10.1177/27526461251320115>
- Hall, S. (1997). *Representation: Cultural Representation and Signifying Practices*. SAGE Publications Ltd.
- Hall, S. (1980). Encoding/Decoding. In S. Hall, D. Hobson, A. Lowe, & P. Willis (Reds.), *Culture, Media, Language* (pp. 51-61). Hutchinson.
- Haraway, D. (1988). Situated knowledges: The science question in feminism and the privilege of partial perspective. *Feminist Studies*, 14(3), 575-599. <https://doi.org/10.2307/3178066>

- Harlow, S., Brown, D. K., Salaverría, R., & García-Perdomo, V. (2020). Is the whole world watching? Building a typology of protest coverage on social media from around the world. *Journalism Studies*, 21(11), 1590-1608. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2020.1776144>
- Haugbølle, S. (2024). Global Palestine Solidarity and the Jewish Question. *Historical Materialism*, 32(1), 267-295. <https://doi.org/10.1163/1569206x-bja10043>
- Hayes, D., & Guardino, M. (2010). Whose views made the news? Media coverage and the march to war in Iraq. *Political Communication*, 27(1), 59-87. <https://doi.org/10.1080/10584600903502615>
- Hira, A., Hyökki, L., & Salma, U. (2024). The European Muslim crisis and the post-October 7 escalation. *Religions*, 15(10), 1-23. <https://doi.org/10.3390/rel15101185>
- Holscher, D. (2024, 13 november). Studentenprotest in Utrecht afgelast, pro-Palestijnse organisatie zou manifestatie willen 'kapen'. *De Volkskrant*. Geraadpleegd op 30 mei 2025, van <https://www.volkskrant.nl/binnenland/studentenprotest-in-utrecht-afgelast-pro-palestijnse-organisatie-zou-manifestatie-willen-kapen~babb5a2f/>
- Hoogenboom, M. (2024, 15 november). Waarom gingen media mee in Israëliëse propaganda over geweld Amsterdam? *OneWorld*. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://www.oneworld.nl/mensenrechten/waarom-gingen-media-mee-in-israelische-propaganda-over-geweld-amsterdam/>
- Hoogenboom, M. (2025a, 13 mei). Tientallen demonstranten kregen intimiderend politie-bezoek: 'Stonden 's nachts voor de deur'. *OneWorld*. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://www.oneworld.nl/mensenrechten/tientallen-demonstranten-kregen-intimiderend-politiebezoek/>
- Hoogenboom, M. (2025b, 14 april). Bezet, blokkeer - welke opties heeft de Palestina-activist nog meer? *OneWorld*. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://www.oneworld.nl/mensenrechten/staken-saboteren-actie-voor-palestina/>
- Human Rights Watch. (2024). Extermination and acts of genocide. Israel deliberately depriving Palestinians in Gaza of water. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2024/12/gaza1224web.pdf
- Internationaal Gerechtshof. (2024, 26 januari). Application of the convention on the prevention and punishment of the crime of genocide in the Gaza Strip (*South Africa v. Israel*). Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/192/192-20240126-ord-01-00-en.pdf>

- Jamaluddine, Z., Abukmail, H., Aly, S., Campbell, O. M. R., & Checchi, F. (2025). Traumatic injury mortality in the Gaza Strip from Oct 7, 2023, to June 30, 2024: A capture–recapture analysis. *The Lancet*, 405(10477), 469-477.
[https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(24\)02678-3](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(24)02678-3)
- Jost, J., Barberá, P., Bonneau, R., Langer, M., Metzger, M., Nagler, J., Sterling, J., & Tucker, J. (2018). How social media facilitates political protest: Information, motivation, and social networks. *Political Psychology*, 39(1), 85-118.
<https://doi.org/10.1111/POPS.12478>
- Juris, J. S. (2008). Performing politics: Image, embodiment, and affective solidarity during anti-corporate globalization protests. *Ethnography*, 9(1), 61-97.
<https://doi.org/10.1177/1466138108088949>
- Kanne, P., & Van den Koppel, M. (2025). Onderzoek Israël-Palestina april '25. Ipsos I&O. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://206.wpcdnnode.com/ipsos-publiek.nl/wp-content/uploads/2025/04/rapport-opinieonderzoek-israel-palestina-april-2025-def-v2.pdf>
- Kareem, A., & Najm, Y. (2024). A critical discourse analysis of the biased role of Western media in the Israeli-Palestinian conflict. *Journal Of Language Studies*, 8(6), 200-215.
<https://doi.org/10.25130/lang.8.6.12>
- Kossen, E., & Schoolenberg, M. (2024, 11 mei). Verdeeldheid binnen UvA om protestchaos: 'In gesprek met gemaskerde activisten en niet met Joodse studenten? Dat kan gewoon niet'. *De Telegraaf*. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://www.telegraaf.nl/nieuws/364743758/verdeeldheid-binnen-uv-a-om-protestchaos-in-gesprek-met-gemaskerde-activisten-en-niet-met-joodse-studenten-dat-kan-gewoon-niet>
- Lash, T. (2025, 18 juni). Demonstranten zijn irritante aandachtstrekkers (en dat is precies de bedoeling). *De Correspondent*. Geraadpleegd op 20 juni 2025, van <https://decorrespondent.nl/16185/demonstranten-zijn-irritante-aandachtstrekkers-en-dat-is-precies-de-bedoeling/9c015853-bb34-0b16-37de-cd7d3964e416>
- Malcontent, P. (2022). The Netherlands, the EU and the Israeli-Palestinian Conflict: Why The Hague Continues to be One of Israel's Most Faithful European Allies. *European Review of International Studies*, 9(2), 270-299.
<https://doi.org/10.1163/21967415-09020005>
- Marx Ferree, M. (2004). Soft Repression: Ridicule, Stigma, and Silencing in Gender-Based Movements. *Research in Social Movements, Conflicts and Change*, 25, 85-101.
[https://doi.org/10.1016/S0163-786X\(04\)25004-2](https://doi.org/10.1016/S0163-786X(04)25004-2)

- Mendelsohn, J., Vijan, M., Card, D., & Budak, C. (2024). Framing social movements on social media: Unpacking diagnostic, prognostic, and motivational strategies. *Journal of Quantitative Description: Digital Media*, 4. <https://doi.org/10.51685/jqd.2024.icwsm.9>
- Merton, R. K. (1948). The Self-Fulfilling Prophecy. *Antioch Review*, 8(2), 193-210. <https://doi.org/10.2307/4609267>
- Miller, D. (2014). Media Power and Class Power: Overplaying Ideology. In S. Çoban (Red.), *Media and Left* (pp. 44-66). Brill.
- Monshipouri, M., & Prompichai, T. (2018). Digital activism in perspective: Palestinian resistance via social media. *International Studies Journal*, 14(4), 37-58.
- Nelson, T., Clawson, R., & Oxley, Z. (1997). Media framing of a civil liberties conflict and its effect on tolerance. *American Political Science Review*, 91(3), 567 - 583. <https://doi.org/10.2307/2952075>
- Newburn, T. (2017). Interactionism and labelling theory. In T. Newburn (Red.), *Criminology* (3e ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315629513>
- Papaikonomou, Z. [@ZoëPapaikonomou]. (2025, 18 mei). 100.000. Honderdduizend. De grootste demonstratie in 20 jaar, beste NRC, beste media. Waar waren jullie liveblogs vandaag? [Bijdragen]. LinkedIn. Geraadpleegd op 9 juni 2025, van https://www.linkedin.com/posts/zo%C3%AB-papaikonomou_weesgeendoorgeefluikvandemacht-activity-7329884051568300033-oMtP?utm_source=share&utm_medium=member_desktop&rcm=ACoAADwxYGEB_A1xj-koXC5Lf4whUTGQtPM6kro
- Parker, C., Scott, S., & Geddes, A. (2019). Snowball sampling. In P. Atkinson., S. Delamont., A. Cernat., J. W. Sakshaug & R. A. Williams (Reds.), *SAGE research methods foundations*. SAGE Publications Ltd. <https://doi.org/10.4135/9781526421036831710>
- Peña, A. M., Meier, L., & Nah, A. M. (2023). Exhaustion, adversity, and repression: Emotional attrition in high-risk activism. *Perspectives on Politics*, 21(1), 27-42. <https://doi.org/10.1017/S1537592721003273>
- Pew Research Center. (2018). Opvattingen over nieuwsmedia en politiek in Nederland. Geraadpleegd op 7 februari 2025, van https://www.pewresearch.org/global/wp-content/uploads/sites/2/2018/11/PJ_2018-05-17_Media-Politics-Western-Europe_Fact-Sheet_Netherlands-in-Dutch.pdf

- Press, A., & Livingstone, S. (2006). Taking audience research into the age of new media: Old problems and new challenges. In M. White & J. Schwoch (Eds.), *The question of method in cultural studies* (pp.175-200). Blackwell Publishing.
- Rijksoverheid. (2025, 15 april). Kabinet werkt aan wet om gezichtsbedekkende kleding bij demonstraties te verbieden. *Rijksoverheid.nl*. Geraadpleegd op 25 mei 2025, van <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2025/04/15/kabinet-werkt-aan-wet-om-gezichtsbedekkende-kleding-bij-demonstraties-te-verbieden>
- Rose, G. (1997). Situating knowledges: positionality, reflexivities and other tactics. *Progress in Human Geography*, 21(3), 305-320.
<https://doi.org/10.1191/030913297673302122>
- Roulston, K., & Choi, M. (2018). Qualitative interviews. In U. Flick (Ed.), *The SAGE Handbook of Qualitative Data Collection* (pp. 233-249). Sage Publications Ltd.
<https://doi.org/10.4135/9781526416070>
- Said, E. W. (1978). *Orientalism*. Pantheon Books.
- Said, E. W., & Hitchens, C. (1987). *Blaming the victims: Spurious scholarship and the Palestinian question*. Verso.
- Saramifar, Y. (2024). Introduction to political storytelling: Populists, Islamists, far-right groups and nostalgic nationalism in Europe and beyond. *Politics, Religion & Ideology*, 25(4), 493-503. <https://doi.org/10.1080/21567689.2024.2424785>
- Schraivesande, F. (2024, 24 september). Zal een verbod op gezichtsbedekking bij demonstraties er echt komen? 'Om de echte raddraaiers te pakken is het niet nodig'. *NRC*. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://www.nrc.nl/nieuws/2024/09/24/zal-een-verbod-op-gezichtsbedekking-bij-demonstraties-er-echt-komen-om-de-echte-raddraaiers-te-pakken-is-het-niet-nodig-a4867040>
- Schreier, M. (2013). Qualitative content analysis. In U. Flick (Ed.), *The SAGE Handbook of Qualitative Data Collection* (pp. 170-183). SAGE Publications Ltd.
<https://doi.org/10.4135/9781446282243.n12>
- Shahzad, F., Qazi, T., & Shehzad, R. (2023). Framing of Israel and Palestine conflict in RT news, Al-Jazeera, CNN & BBC News. *Global Digital & Print Media Review*, 6(2), 1-14. [https://doi.org/10.31703/gdpmr.2023\(vi-ii\).01](https://doi.org/10.31703/gdpmr.2023(vi-ii).01)
- Sika, N. (2023). The consequences of trust and repression on the rise and fall of movements in authoritarian regimes. *International Journal of Comparative Sociology*, 65(4), 448-463. <https://doi.org/10.1177/00207152231200415>

- Silverman, D. (2011). The parts on reliability and validity. In D. Silverman (Red.), *Interpreting Qualitative Data. A Guide to the Principles of Qualitative Research* (pp. 360-385). SAGE Publications Ltd.
- Smith, L. T. (2012). *Decolonizing methodologies: Research and indigenous peoples* (2e ed.). Zed Books Ltd.
- Smith, J. A., Flowers, P., & Larkin, M. (2009). Interpretative phenomenological analysis: Theory, method and research. SAGE Publications Ltd.
- Staszak, J-F. (2008). Other/otherness. *International Encyclopedia of Human Geography*, 12(1), 43-47. <https://doi.org/10.1016/B978-008044910-4.00980-9>
- Storbeck, M., Jacobs, G., Schuilenburg, M., & van den Akker, R. (2025). Surveillance experiences of extinction rebellion activists and police: Unpacking the technologization of Dutch protest policing. *Big Data & Society*, 12(1), 1-15. <https://doi.org/10.1177/20539517241307892>
- Takens, J., Ruigrok, N., Van Hoof, A.M.J. & Scholten, O. (2010). Old ties from a new(s) perspective: Diversity in the Dutch press coverage of the 2006 general election campaign. *Communications*, 35(4), 417-438. <https://doi.org/10.1515/comm.2010.022>
- Tasseron, M. (2021). Reporting under the microscope in Israel-Palestine and South Africa. *Journalism Practice*, 17(5), 970-990. <https://doi.org/10.1080/17512786.2021.1966643>
- University Network for Human Rights. (2024). Genocide in Gaza: Analysis of international law and its application to Israel's military actions since October 7, 2023. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://static1.squarespace.com/static/66a134337e960f229da81434/t/66fb05bb0497da4726e125d8/1727727037094/Genocide+in+Gaza+-+Final+version+051524.pdf>
- Van de Water, M. (2024, 31 juli). Staat het demonstratierecht onder druk? 'Betogers worden gezien als relschoppers, niet als bezorgde burgers'. *De Volkskrant*. Geraadpleegd op 30 januari 2025, van <https://www.volkskrant.nl/binnenland/staat-het-demonstratierecht-onder-druk-betogers-worden-gezien-als-relschoppers-niet-als-bezorgde-burgers~b40d70c0/>
- Van den Dungen, L. (2024, 6 oktober). VVD-leider Yesilgöz noemt pro-Palestijnse protesten op maandag 7 oktober antisemitisch. *NRC*. Geraadpleegd op 30 mei, van <https://www.nrc.nl/nieuws/2024/10/06/vvd-leider-yesilgoz-noemt-pro-palestijnse-protesten-op-maandag-7-oktober-antisemitisch-a4868348>

- Van der Veen, C. (2024, oktober 7). Zo'n 320 arrestaties bij pro-Palestijnse betogingen in Amsterdam. NRC. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://www.nrc.nl/nieuws/2024/10/07/zon-320-arrestaties-bij-pro-palestijnse-betogingen-in-amsterdam-a4868507>
- Van Laarhoven, K., Peek, E., & Walters, D. (2025, 14 mei). Zeven gerenommeerde wetenschappers vrijwel eensgezind: Israël pleegt in Gaza genocide. NRC. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://www.nrc.nl/nieuws/2025/05/14/zeven-gerenommeerde-wetenschappers-vrijwel-eensgezind-israel-pleegt-in-gaza-genocide-a4893293>
- Van Schaik, N. (2025, 13 mei). Waarom staan journalisten zo vaak aan de kant van de macht? OneWorld. Geraadpleegd op 15 mei 2025, van <https://www.oneworld.nl/mensenrechten/waarom-staan-journalisten-zo-vaak-aan-de-kant-van-de-macht/>
- Verkerk, R. (2025, 27 maart). De Westelijke Jordaanoever wordt in moordend tempo het nieuwe Gaza, zag ik ter plekke. *De Correspondent*. Geraadpleegd op 29 mei 2025, van <https://decorrespondent.nl/15997/de-westelijke-jordaanoever-wordt-in-moordend-tempo-het-nieuwe-gaza-zag-ik-ter-plekke/c329e31c-9bf5-0411-1d09-8e7ac9e0cd7c>
- Vermeulen, M., Verkerk, R., & Bol, R. (2024, 14 oktober). Deze artikelen helpen je de escalerende oorlog in het Midden-Oosten te begrijpen. *De Correspondent*. Geraadpleegd op 30 januari 2025, van <https://decorrespondent.nl/15622/deze-artikelen-helpen-je-de-escalerende-oorlog-in-het-midden-oosten-te-begrijpen/b4937fb0-449c-06cf-358a-1e68ff21fdaa>
- Walsh, J. P., & Hill, D. (2022). Social media, migration and the platformization of moral panic: Evidence from Canada. *Convergence*, 29(3), 690-712. <https://doi.org/10.1177/13548565221137002>
- Wang, K. (2020). Illegally blonde: The racialisation of blondness and visual representations of Palestinian activist Ahed Tamimi in American and Canadian media. *Journal of Holy Land and Palestine Studies*, 19(1), 15-36. <https://doi.org/10.3366/hlps.2020.0226>
- Williams, M., & Moser, T. (2019). The art of coding and thematic exploration in qualitative research. *International Management Review*, 15(1), 45-55. <http://dx.doi.org/10.56397/RAE.2022.12.07>
- Young, J. (2011). Moral panics and the transgressive other. *Crime, Media, Culture*, 7(3), 245-258. <https://doi.org/10.1177/1741659011417604>

Zeller, M. (2021). Demobilising far-right demonstration campaigns: Coercive counter-mobilisation, state social control, and the demobilisation of the Hess Gedenkmarsch campaign. *Social Movement Studies*, 21(3), 372-390.
<https://doi.org/10.1080/14742837.2021.1889493>

Bronnenlijst mediaberichten

Bormans, A., Van den Berg, J., & Van Rompu, M. (2024, 8 oktober). 7 oktober: dezelfde dag, een andere strijd. *De Volkskrant*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6D4M-6B71-JC8X-6395-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>

De Winter, L. (2024, 9 oktober). Weet wie door de straten marcheert. *De Telegraaf*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6D4X-D671-JBNC-72TY-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>

Du Pré, R. (2024, 9 oktober). Het zou al veel schelen als het recht om te demonstreren soms wat slimmer werd toegepast. *De Volkskrant*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6D4V-5KP1-DYRY-X06D-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>

Duk, W. (2024, 8 oktober). 'Niet zwichten voor intimidatie'; Politici herdenken samen met Joodse gemeenschap slachtoffers: 'Voor ons is het nog 7 oktober'. *De Telegraaf*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6D4P-DVG1-DY4D-Y327-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>

Feenstra, W., Kraak, H., Misérus, M., Reijmer, L., & Van de Water, M. (2024, 9 november). Hoe de oorlog in het Midden-Oosten Amsterdam in geweld onderdompelde. *De Volkskrant*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6DCH-G081-DYRY-X04T-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>

Hinke, B. (2024, 8 oktober). Op veertien NS-stations werd een sit-in gehouden voor Gaza: 'Betogers hebben dat recht'. *NRC*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6D4P-FY21-JCMP-24FJ-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>

- Kamerman, S. (2024, 11 november). Ondanks een verbod werd er op de Dam toch gedemonstreerd; De onrust blijft; ME treedt op tegen pro-Palestina-actie. *NRC*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6DCY-MWC1-JCMP-24YR-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>
- Kuiper, R., & Verwiel, E. (2024, 8 mei). Wie provoceerde wie bij rellen rond pro-Palestijns protest in Amsterdam?. *De Volkskrant*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6C00-N601-DYRY-X02B-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>
- Rensen, F. (2024, 11 november). Verbod op betoging in Amsterdam verlengd tot donderdag. *De Volkskrant*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6DCY-D5C1-JC8X-64H2-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>
- Schreuder, A. (2024, 9 november). 'Dit antisemitisme is on-Amsterdams'. *NRC*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6DCH-PNK1-JCMP-24BX-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>
- Schrijver, M. (2024, 9 november). Gitzwarte nacht in Amsterdam; Israëliërs worden opgejaagd door antisemitische hordes en uitgescholden, geschopt en geslagen. *De Telegraaf*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6DCH-NC41-DY4D-Y027-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>
- Stift, R. (2024, 7 mei). Protesterende studenten bezetten campus. *NRC*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6BYV-YSM1-F03R-S00J-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>

- Takken, W. (2024, 9 oktober). Een dag van uitersten. *NRC*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6D4X-F4K1-JCMP-254C-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>
- Van de Water, M., & Hart, M. (2024, 10 mei). Politie grijpt in, shovel schuift barricades de gracht in. *De Volkskrant*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6C0D-KH61-JC8X-602T-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>
- Van den Heuvel, J. (2024, 11 november). 'Voorkwamen erger'; van het politieoptreden in Amsterdam. *De Telegraaf*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6DCY-KY41-JBNC-7478-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>
- Van Elswijk, C. (2024, 7 mei). Activisten slaan tenten op bij UvA; Pro-Palestijns verzet overgewaaid uit VS. *De Telegraaf*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6BYV-XTY1-DY4D-Y001-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>
- Van Nierop, L. (2024, 8 mei). 'Herhaal wat ik zeg. Vertel de politie niets. Raak niet in paniek'; Studentenprotesten. *NRC*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6C02-XW81-F03R-S00C-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>
- Veelo, R. (2024, 10 mei). Geen rebellie maar juist meeloperij. *De Telegraaf*. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://advance.lexis.com/api/document?collection=news&id=urn%3acontentItem%3a6C0G-VCX1-DY4D-Y011-00000-00&context=1519360&identityprofileid=43CSNF56937>

Bijlage A – Zoekresultaten mediaberichten

Zoekresultaten LexisNexis met commando: ATLEAST2(Palest* AND Activist* OR Activisme* OR Betoger* OR Demonstrant* OR Demonstratie* OR Protest*) en in de tijdsperiode van 7 oktober 2023 tot en met 5 maart 2025

- De Telegraaf (171 hits)
- De Volkskrant (226 hits)
- NRC (238 hits)

Een * kan worden gebruikt voor vervoegingen van de woordstam. Zoekresultaten voor Palest* omvatten, Palestina, Palestijn, Palestijnen, Palestijns, Palestijnse

De Telegraaf

Gebeurtenis	Zoektermen	Hits	Mediaberichten
Studentenprotesten Universiteit van Amsterdam (UvA) bij Roeterseiland op 6 mei 2024	Universiteit van Amsterdam OR UvA	36	1) Activisten slaan tenten op bij UvA; Pro-Palestijns verzet overgewaaid uit VS. 2) Geen rebellie maar juist meeloperij.
Voetbalwedstrijd Ajax tegen Maccabi Tel Aviv in de Johan Cruijff ArenA op 7 november 2024	Maccabi Tel Aviv	7	1) Gitzwarte nacht in Amsterdam; Israëliërs worden opgejaagd door antisemitische hordes en uitgescholden, geschopt en geslagen. 2) 'Voorkwamen erger'; van het politieoptreden in Amsterdam.
Herdenking Hamas aanval op de Dam en sit-ins op stations in Nederland op 7 oktober 2024	Herdenking AND Dam OR sit in OR station*	37	1) 'Niet zwichten voor intimidatie'; Politici herdenken samen met Joodse gemeenschap slachtoffers: 'Voor ons is het nog 7 oktober'. 2) Weet wie door de straten marcheert.

De Volkskrant

Gebeurtenis	Zoektermen	Hits	Mediabberichten
Studentenprotesten Universiteit van Amsterdam (UvA) bij Roeterseiland op 6 mei 2024	Universiteit van Amsterdam OR UvA	45	1) Wie provoceerde wie bij rellen rond pro-Palestijns protest in Amsterdam? 2) Politie grijpt in, shovel schuift barricades de gracht in.
Voetbalwedstrijd Ajax tegen Maccabi Tel Aviv in de Johan Cruijff ArenA op 7 november 2024	Maccabi Tel Aviv	9	1) Hoe de oorlog in het Midden-Oosten Amsterdam in geweld onderdompelde. 2) Verbod op betoging in Amsterdam verlengd tot donderdag.
Herdenking Hamas aanval op de Dam en sit-ins op stations in Nederland op 7 oktober 2024	Herdenking AND Dam OR sit in OR station*	21	1) 7 oktober: dezelfde dag, een andere strijd. 2) Het zou al veel schelen als het recht om te demonstreren soms wat slimmer werd toegepast.

NRC

Gebeurtenis	Zoektermen	Hits	Mediabberichten
Studentenprotesten Universiteit van Amsterdam (UvA) bij Roeterseiland op 6 mei 2024	Universiteit van Amsterdam OR UvA	57	1) Protesterende studenten bezetten campus. 2) 'Herhaal wat ik zeg. Vertel de politie niets. Raak niet in paniek'; Studentenprotesten.
Voetbalwedstrijd Ajax tegen Maccabi Tel Aviv in de Johan Cruijff ArenA op 7 november 2024	Maccabi Tel Aviv	9	1) 'Dit antisemitisme is on-Amsterdams'. 2) Ondanks een verbod werd er op de Dam toch gedemonstreerd; De onrust blijft; ME treedt op tegen pro-Palestina-actie.
Herdenking Hamas aanval op de Dam en sit-ins op stations in Nederland op 7 oktober 2024	Herdenking AND Dam OR sit in OR station*	29	1) Op veertien NS-stations werd een sit-in gehouden voor Gaza: 'Betogers hebben dat recht'. 2) Een dag van uitersten.

Bijlage B – Transcripten

Deze zijn in een apart document ingeleverd.